Ч. 143 (4.686). Львів, пятниця 2. липня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . 30.00 "
Річно . . . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Британський уряд затвердив поділ Палестини.

Британський уряд розглядав учора (середа) ради королівської комісії для Палестини. Як говорять,

уряд заапробував звіт королівської комісії та погодився на поділ Палестини на арабську й жидівську частину.

Якще ми перез згадували, арабська частина Палестини разом з Трансйорданією становитиме незалежне арабське королівство під скиптрм еміра Абдулли; воно, подібно як Ірак, заключить постійний договір з Англією.

Жидівська частина також становитиме незалежну державу, яка мабуть належатиме до Ліґи Націй. Вона або заключить з Англією постійний договір, або навіть становитиме одну з другорядних доміній (як Південна Родезія).

8. ц. м. британський уряд оголосить рішення в палестинській справі, опісля як мандатна держава передасть Лізі Націй пропозиції щодо майбутнього устрою Палестини. Британський парлямент мабуть передискутує палестинську справу ще цього місяця, але вирішить її щойно на найближчій сесії — в листопаді.

Французький уряд дістав фінансові повновласти.

Французький сенат зібрався вчора (середа) пополудні на коротке засідання, на якому мінтр Бонне предложив закон про фінансові повновласти, що його ухвалив парлямент та вислав приспішеної дебати.

Сенатська фінансова комісія приняла законопроект 20-ма голосами проти 10-ох (12 стрималося від голосування).

Опісля

сенат на пленарному засіданні приняв 167-ма голосами проти 82-ох (50 стрималося від голосування) законопроект про повновласти.

Тепер треба сподіватись, що уряд підвищить на 10—15,000.000 франків кредит у державному банку, щоби заповнити пустий скарб, дальше підвищить залізничі й поштові тарифи та податки. Біржі отворять знову вільно буде пересилати за кордон золото і валюти для торговельних цілей.

Уряд відкликав наказ замкнути біржі вартісних паперів.

ЯК ВИГЛЯДАТИМЕ ДЕВАЛЮАЦІЯ ФРАНКА?

Нині оголосять новий статут франка, що стане елястичним, незвязаним зі золотом, як британський фунт або голяндський фльорен. Можна вносити, що франк буде мати до фунта відношення 124 до 135, може навіть 140. Щоби не допустити до того, щоби франк упав нижче 130, уряд ужив вирівнуючого фонду. Нова девалюація може й оживить трансакції, але сильно піднесе кошт прожитку; це творить проблему, яку дуже важко розвязати.

Гармати гремлять над Амуром.

ТАСС подає з Благовіщенська: Японсько-манджурське судно обстрілювало совітську граничну станицю над Амуром, недалеко острова Сичевський, яка відповіла пальбою. Тоді японсько-манджурські гармати почали стріляти, до совітського судна, що плило здовж совітського берега і ушкодили його. При цьому вони вбили двох совітських вояків і трьох ранили.

а півночі червоні дальше відступають.

Авас подає, що національні війська дальше машерують на захід. Вчора вони заняли гірські хребти на захід від Вальмаседа. Баски бороняться що раз то слабше. Південна кольона йде здовж аж до Рамалес де ля Віторія.

Навпаки національне командування тверджує, що червоні боронилися завзято. Не зважаючи на це, національні війська здобули Авеседу Кабезамонте, Сантхаґо, Сан Козме, Кеї, гори на південь від Меркадільо, вершок Мо-Сан Естеван, Ляріву та гори на північ від Більбаа. До національних військ перейшло 600 червоних міліціонерів.

Від початку війни на баскійському фронті понад 14.000 червоних попало у полон.

На фронті Сантандеру національні війська наступом на багнети прогнали під Сіллеруельо Брісія червоних, які залишили 25-ох убитих і чимало военного матеріялу.

ХУАН МАРЧ ЗНОВУ ІДЕ ДО МУСОЛІНІЯ.

Як подають з Ґібральтару, відомий еспанський мілінонер, прихильник національного уряду Хуан Марч іде у спеціяльній місії до Мусолінія. Він уже замовив собі кабіни на кораблі, що відчалює 8. ц. м.

Петровський наложив на себе руку?

„Анґріф" повідомляє з Москви: „Президент УССР Петровський пропав ще перед місяцем. Аж тепер появився комунікат, що Петровський захорував 28. травня ц. р. на удар серця і відтоді лежить важко хорий у лічниці.

Але з огляду на те, що саме того дня арештували команданта київської військової округи Якіра, цей комунікат мало віродостойний. Куди ближчі до правди поголоски, що Петровський тоїж днини пробував відібрати собі життя та тяжко себе ранив і відтоді лежить у лічниці.

Терористична орґанізація з містичними обрядами.

У Латвії поліція арештувала 32-ох членів терористичної орґанізації „Вогнистий Хрест", які підготовлювали на 15. травня ц. р. (роковини обєднання Латвії) заворушення. При ревізії знайдено склади зброї, поотинджавну бібулу, тайні друкарні та чимало кореспонденції. Члени орґанізації присягали на вірність вождові, підписуючися власною кровю, опісля на рамени татуювали знаки вогнистого хреста

—o—

Сапіга і Добошинський.

Львів, 1. липня 1937.

Зіставленням цих двох назвищ не думаємо ані ображувати старенького краківського митрополита, ані компліментувати наслідувача Добжинських і Горешків, що викрикували „Гайда на Соплицю!" Особисті прикмети польських менших і більших діячів та достойників нас не цікавлять. Цікавить нас виключно політична сторінка їхніх виступів та політичні наслідки тих чи інших актів, яких вони були авторами або спричинниками. В даному випадку митрополита Сапігу й інж. Добошинського вяже не тільки формальний момент: Краків, місто вавельського собору, та місце двох судових процесів за наїзд на Мисленіце. Можнаб тільки дивуватися, що саме Краків із своїми культурними традиціями та зокрема традиціями політичного лібералізму (школа „станьчиків", Міхал Бобжинський і ін.) та культурницької толеранції (діяльність Пшибишевського, Оркана, Тетмаєра і їх співпраця з діячами української літератури), що саме той Краків став в останньому часі немов твердинею польського ендецького табору. Бо коли навіть так не є, то назовні мусить витворитись таке враження: факт, що лавка присяжних суддів у процесі Добошинського 12-ти голосами відкинула всі запити щодо вини підсудного, який виступав як трибун ендецької політичної думки, і факт, що справа самовільного перенесення домовини марш. Пілсудського зактуалізувала знову ендецький табор та протиендецькі маніфестації пілсудчиків, ці два факти кидають на Краків тим яскравіше світло, що чейже у Кракові теж виходить „ІКЦ", орґан фанатизму, нетолеранції і нетерпимости, дарма, що після травневого перевороту з трибуни Вітоса „еволюціонував" на звеличника нового режіму.

Обидві події: сензаційний вердикт 12 краківських громадян, які не добачили в орґанізації збройного наїзду на повітове містечко ніякої провини, та перенесення тлінних останків будівничого відродженої Польщі всупереч волі родини й голови держави свідчать безумовно про поглиблення того процесу, який є тісно звязаний з польською націоналістичною думкою, давніше обєднаною і репрезентованою одною націонал-демократичною партією, сьогодні розсіяною по ріжних партіях, групах і котеріях, та проте щораз більш активною і агресивною. Коли читаємо голоси польської преси про ті дві останні події та постанови безлічі ріжних польських громадянських організацій, не можемо вийти з дива: у тих голосах маємо зразковий приклад, як можна примітивізувати, упрощувати, ба навіть вульгаризувати найповажніші і найскладніші проблеми. З факту, що митрополит Сапіга спротивився волі президента держави деякі польські патріоти роблять такий висновок, що треба перевести ревізію конкордату, щоб обмежити права епархіяльних єпископів. З факту, що лавка присяжних суддів у процесі Добошинського заперечила здоровому розумові, прихильники законопроєкту про скасування при-

сяжних суддів витягають аргументи взагалі проти тієї установи. Значить, в одному і другому випадку маємо використовування тих подій для акцій у напрямку дальшого скріплювання „тотальности" держави, себто обмежування компетенцій ріжних чинників у користь поширюваних компетенцій бюрократичного апарату. Про те, що в обох тих випадках маємо тільки зовнішні прояви одної і тої самої політичної думки, одних і тих самих політичних настроїв, одної і тої самої менталыности — ніде не находимо ані слова. Бо коли хтось стверджує, це, то мусить доходити до льоґічного висновку: слід лікувати не симптоми, тільки джерело недуги, а тим джерелом недуги є ендеція в усіх формах і виглядах, явна і закаптурена, з відкритим чолом Добошинського та закритим всією шумливою і високопарною фразеольоґією, вивченою всіми новонавернениями „пілсудчиками" у лапках, всіми тими, що затроювали життя покійному маршалові, всіми тими, що примазались до режіму зі шкурних мотивів і шкуру новою фарбою помазали, залишивши під нею ту саму стару ендецьку душу.

Якже вимагати від польської преси, чи радше від тієї частини, яка в більшій або меншій мірі стоїть під впливом урядових чинників, щоб вона біла в ендецький світогляд, ендецьку психіку й ендецький спосіб розумування, коли одночасно чуємо і бачимо різкий зворот „на право", саме у сторону старого і нового польського ендецького табору, коли одночасно чуємо щораз голосніщі декламації про польський націоналізм, який має обєднати ввесь польський нарід і зробити його здібним до вищих державних завдань! Нам здається, що дві останні краківські події повинні бути саме повчальним ментом, що ендецький табор не тільки не годиться, як резервуар здорових і державно-творчих думок та сил, але що той ендецький табор був, є і буде нещастям Польщі, як держави з кордонами, що далеко виходять поза етнографічні польські межі, та з аспіраціями бути справді поважним міжнароднім чинником з широким засягом впливів. Коли сьогодні тисячі польські голоси проти істнуючого конкордату, то не слід забувати, що головним безпосереднім автором того конкордату є Станіслав Грабський, той самий, який сьогодні грає на терені Галичини ролю неначе покровителя всього польського громадянства, мобілізованого антиукраїнською програмою „Звйонзку полякув Земі Червеньскей". І не у конкордаті діло: діло у тому дусі, яким є пройняте польське духовенство, виховуване на творах Дмовських і Грабських та їх духових учнів, вихованків і наслідувачів. Винуватий є дух, що його ширять звеличники самоволі в усіх її проявах. І не боротьба з конкордатом чи окремими духовниками, не боротьба з присяжними судами та окремими одиницями, які не годяться на присяжних суддів, але боротьба з отим ендецьким духом, з духом непримирности, нетолеранції, „сам-собі-панства", національного та політичного еґотизму, словом — боротьба з названою і неназваною ендецією може єдино довести до такого оздоровлення відносин, в якому будуть виключені виступи Сапігів і Добошинських.

ік

НА СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКІ ТЕМИ.

Дещо про користи з орґанізації народнього промислу.

В останніх часах, в добі самовистарчальности, багато уваги присвячують усі народи народній культурі. Нею цікавиться не лише наука (окремі катедри етнографії з етнольоґією в університетах, збірки етнографічних матеріялів і т. д.), але і практичні діячі (праця суспільно-економічних установ у ділянках сільського життя). Наука змагає до того, щоб розвязати велику скількість проблем етнічного і загального характеру, а практичні діячі змагають до того, щоб піднести добробут народу. Ці діячі цікавляться матеріяльною культурою, себто народнім промислом і торговлею. Етнографія приносить дуже велику користь економічним установам. Докладне пізнання всіх проявів народнього життя влекшує організацію народнього промислу, вказує на відповідний підхід до цієї справи і вчить, як слід поступати, щоби праця увінчалася позитивним успіхом. В тій цілі згадаємо про сільсько-господарські продукти, про домашній, халупничий і мистецький промисл українського села, про можливу орґанізацію, скуп і збут його в рамках кооперативних та про обношену торговлю, вкінці про життєву силу промислу та його дальшу розбудову.

Приріст населення, земельний голод поступ часу і культурні вимоги приневолюють українське селянство присвячувати більше уваги ділянкам промислу і торговлі. Назустріч цим вимогам пішли наші культурно-освітні й економічні установи, що вже довший час розвивають хосенну працю для народу. І так „Сільський Господар" працює над поліпшенням управи ріллі в цілях більшої видатности збіжа і його родів, а також над іншими галузями сільського господарства. Маслосоюз займається скупом і збутом молока, його переторами, скупом яєць то-що. Центросоюз — це фахова централя для скупу і збуту всіх повітових та окружних союзів кооператив і має теж промислові підприємства. Центросоюз жде велика роля в орґанізації сільського промислу. Тому вкажемо на ці ділянки сільських продуктів і народнього промислу, що ждуть на реалізацію.

Всі роди сільсько-господарської продукції нашого села мають своїх консументів не лише в краю, але і за кордоном. Тут слід згадати передовсім про головні збіжа: 1) пшениця, жито, овес і ячмінь, 2) збіжеві ростини: гречка, просо і кукурудза, 3) харчеві мотеликоцвітні ростини: горох, фасоля, сочевиця і біб, 4) окопові ростини: картоплі, цукровий буряк, пашний буряк, морква, бруква і ріпа, 5) пашні ростини: конюшина, вика, сераделя, сочевиця, бобик і любінь та 6) промислові ростини: лен, коноплі, ріпак, мак, хміль і тютюн. Перші два роди ростин надаються до перерібки у млинах на ріжного роду муку і крупи. З мукою тісно вяжеться кооперативне і дрібне сільське пекарство. Зерно чотирьох перших родів промислових ростин можна було би перетворювати на олій у прасах чи олійнях. Велике значення має не лише скуп, але й уміле та добре перетворювання промислових волоконних ростин: льну і конопель на прядиво та клочча. В слід за тим іде перерібка прядива на нитки і полотно та ріжного роду матеріяли, як обруси, рушники, верети, рядна, мішки і т. п. Розповсюднене по селах ткацтво й удосконалене фабричне дало би великі матеріяльні користи. За мало уваги звертають у нас на поворозництво, де найшло би збут прядиво і клочча для виробу мотузів, шнурків, шпагату, спеціяльного полотна, мотузяної упряжі і пасів. Згадуючи про ткацтво, слід звернути увагу на вироби з вовни. З тією метою треба би поліпшити плекання овець з довгою вовною та орґанізацію виробу сукна і вовняних виробів, себто килимів, ліжників, макат, запасок, поясів і коців (Гуцульщина, Глиняни, Бучач, Сокальщина). В останніх часах нпр у Сокальщині будують фабричні чухральні вовни (Торки) і навіть фабрики сукна (Лещків), що є в чужих руках. Також добре було би застановитися над відповідним фарбуванням вовни, пряденням і виробом рукавиць, панчіх, светерів, шапок і шаликів. Виріб полотна і ріжного роду сукна заспокоював би потреби одежної промисловости, себто сільське кравецтво в матеріяли. Раціональне сушення овочів та перетворювання сирих овочів на повила, мармоляду і соки принесло би більші прибутки зі саду. Попри розвиток мясарства, що на більшу скалю започаткував Центросоюз, доконче треба взяти у свої руки різництво. Скуп рогатої худоби, заріз і заграничний збут дав би заняття нашим гарбарням, а шкіру виправляли би кооперативні гарбарні (Яворів). З шеї шкіри могли би користати наші шевці і таким чином можна би піднести сільське шевське виробництво та поднести на ширшу скалю скуп і збут чобіт і черевиків. Білошкірництво (навіть фарбоване), що поширене тут і там по наших етнографічних територіях та вслід за тим кожушництво — це ділянки народнього промислу, на які треба теж звернути увагу. Для римарства, що виробляє упряж, торби, паси, з великою прислугою приходить вирібництво мила (Центросоюз, Нар. Торг. Сокаль, приватні) внаслідок запотребування наших гарбарень на шкіру з коней. З керамічного промислу найбільше поширене у нас гончарство (Гуцульщина, Сокальщина, Миколаїв, Глинсько, Борщів і т. д.) зі своїми виробами горшків, мисок, збанків, друшляків і т. п., деколи мистецької вартости. Стрічаємося теж з народним цеглярством, дахівкарством, бетонярством і каменярством та його виробами, як хрести, нагробники і млинські камені (нпр. Брусно). Сільсько-господарські життєві потреби витворили домашній деревний промисл, що займає рівнорядне місце з волоконним промислом. Є багато галузей цього промислу. Колодійство виробляє колеса гнуті і дзвонові, стель[illegible]ство: во[illegible] візки, тачки; ложкарство: ложки і [illegible]рехи, ці[illegible] ситарство: сита, решета; плетінн[illegible]ство [illegible] шикарство: з кори: коробки і х[illegible]ї прик[illegible] з тростини і соломи: рогіжки, ко[illegible]ки, сп[illegible] мати, соломянки; з лозини: пол[illegible]шки, [illegible] колиски, крісла, столи, канапи, [illegible]дстав[illegible] цвіти; столярство: хатню обстан[illegible]ву, як с[illegible] ліжка, крісла, шафи; боднарство: р[illegible]жного [illegible] бочки, діжки, коновки, масничк[illegible]; токар[illegible] тачавки, макогони, пасківники, сіл[illegible]ьнички, [illegible] ставки на яйця, касетки, дерев[illegible] і шла[illegible] теслярство: нецки, корита. Сільс[illegible] ковальс[illegible] виробляє підкови, серпи, лопати, м[illegible]ки, хре[illegible] і т. п. Крім того виробляють у нас [illegible]готь, [illegible] (Лемківщина) і предмети з рогу, як [illegible]ебені ([illegible] цульщина). Можна ще згадати пр[illegible] виріб [illegible] зичних інструментів, себто скрипки, баси, ци[illegible] бали, бубни. На виріб предметів мис[illegible]цької в[illegible] тости вживає народній промисл дер[illegible]ва, глин[illegible] полотна, шкіри, каміння, мосяжу [illegible] аліжі[illegible] Поширене теж деревне різьбарство і виріб к[illegible] сеток, тарелів, боклагів, пляшок, сві[illegible]ників, п[illegible] дерничок, папіросниць, цигорничок, ґ[illegible]зиків т[illegible] ін. З кераміки відомі є тарелі, свічни[illegible], миски фляконі, попільнички. Вишивальниц[illegible] також дуже поширене. Прикраси зі шкіри с[illegible]чаємо на кожушках, торбах. Вироби з алябасту, себто канцелярійні прибори, попільнички, [illegible]яшки, фігурки, цукорнички, бомбонерки, сіл[illegible]нички виконують у Журавельщині. З мосяжн[illegible]ва та аляжів (Гуцульщина) є відомі перстені, [illegible]мри, ножі, хрести, топірці, кліщі і т. п. Також [illegible]д би згадати про народні писанки (Гуцуль[illegible]на). Щоб зреалізувати орґанізацію народньог[illegible] промислу, треба в першу чергу забезпечити [illegible]ільським самостійним вирібникам і халуп[illegible]кам змогу набувати по низьких цінах та на с[illegible]ти сирівець. Цією справою повинна занятися [illegible]ка установа, як нпр. Центросоюз, що сама бо спільно з Повітовими Союзами Кооператив [illegible]иступила би до купна сирівців, себто ліса, обудувала би власний тартак (щоб деревний [illegible]атеріял ішов до перерібки нашим ремісни[illegible], згуртованим у кооперативах), а також підн[illegible]ся би скупу рогатого скоту (з метою розпродажі мяса і виправи шкір та вслід за тим [illegible]ряних виробів). Для розбудови народнього п[illegible]мислу конечно є перевести його орґанізацію кооперативний лад при кооперативі в дотич[illegible] місцевости, або у спеціяльній кооперативі, ст[illegible]реній з цією метою. Сільські вироби повин[illegible] купувати інші кооперативи через Повітові С[illegible]юзи Кооператив.

Коли говоримо про торговлю, слід би з[illegible]становитися над ІІ родами, а саме торговле[illegible] 1) кооперативною і 2 обношеною. В сьогоднішнім суспільнім організмі оба роди торгов[illegible] сповняють корисні функції. Перша виступа[illegible] у нас у зорганізованій формі, друга, основан[illegible] на давніх вимогах, є найстаршою н[illegible]родньою формою особистої заміни і посередного обороту. Обношену торговлю витворив вищий ступінь господарського розвою та збільшення п[illegible] треб в одних і продукції в інших людей. Досві[illegible] каже, що цього роду торговля довго ще зал[illegible]шиться тому, що підтримують її такі форм[illegible] продукції, як фабричний і домовий промис[illegible] Велике і безпосередне значіння має вона д[illegible] товарової продукції. Ця торговля береже д[illegible] коли фабрики перед крахом та причиняється д[illegible] збуту гірших і немодних товарів, що лишилися в більшій кількости з огляду на малий попит. Дрібний домовий промисл майже в цілости спирається на обношеній торговлі. В багатьо[illegible] випадках істнування деякої галузи продукції залежить від істнування того роду торговл[illegible] Обношена торговля збільшує збут та оборот товарами і причиняється до зросту консумції. Немалу ролю у збуті нашого народнього промислу відограли мандрівні сільські промисловці, які розносять свої вироби, себто бойки (сливки, яблука, бриндзя), яворівці (ложки, решета, рогіжки, забавки), гончарі (горшки, миски і т. д.), гуцули (килими, ліжники, вироби артистичні, писанки), дехтярі (дьоготь, мазь) та інші. Ріжні категорії товарів, що їх розносять ті торговці, залежать від запотребування, від продукції в домовому промислі, від якости і ціни. Для торгівця цієї галузи торговлі не треба майже ніяких значніших фондів; тут вистане малий гріш.

Беручи як основу народню форму при орґанізації обношеної торговлі, поширили би ми два роди обносців: а) самостійних і б) залежних від торговельної чи промислової установи, чи то як агенти, чи як платені обносці, чи як такі, що користають зі значного кредиту. Малий капітал такого торговця та вслід за тим малі й короткоречинцеві позички у купців вірителів змусили би перших купувати товари завжди у того самого купця (нпр. нашої торговельної чи

промислової установи). Витворення цілого гурту обносців дало би заробіток безземельному і малоземельному селянству, оминуло би практиковану дотепер систему використовування сільських продуцентів та дало би змогу убогим верствам суспільности набути товар по низьких цінах. Одночасно наше селянство не тратило би багато часу на ярмарки чи торги, а народні промисловці, замісць розносити, продукували би свої товари. Коли застановимося над діяльністю Центросоюзу і запізнаємося з плянами його дальшої кооперативної і промислової праці, то сміло можемо сказати, що кермо в організації народнього промислу, скуп і збут з усіх його ділянок слід би доручити Центросоюзові.

В народній культурі, подібно як у житті народу, бачимо аналогічні фази розвитку й упадку. Зацікавлення наших економічних чинників народнім промислом слід повитати зі захопленням. Зреалізування організації народнього промислу та вслід за тим налагнання справи скупу і збуту його продуктів мусить опертися на відповідній і раціональній підготові. При розбудові народнього промислу треба звертати увагу на те, щоб не спиратися сліпо на чужих шаблонах. Вони можуть відгравати тут тільки побічну ролю. Організація народнього промислу приспішила би безперечно кристалізацію національної свідомости серед нашої народньої маси.

М-р Роман Гарасимчук.

Україна і Болгарія.

Замітний виклад болгарського вченого у Берлінському Університеті про духовий вплив України на Болгарію в новіших часах.

(Власна кореспонденція з Берліна).

Український Науковий Інститут у Берліні від літ запрошує для своїх постійних публичних (щотижневих) викладів також і неукраїнських визначних учених та дослідників, чи то німецьких у першу чергу, чи із закордону взагалі, для обговорення питань, звязаних з Україною, її історією, побутом та культурою. В останньому літньому семестрі (квітень, травень і червень) викладали заходом названого Інституту на публичних викладах у Берлінському Університеті такі визначні чужинці: д-р Ів. Есіг, секретар Югославянської Академії Наук у Загребі, на тему: „Слово о полку Ігоревім та його вплив на югославянську літературу" (16. IV. 1937); дальше проф. д-р Б. Фрайгер (барон) фон Ріхтгофен, декан фільософічного факультету Кенігсберґського Університету, визначний археольоґ та нашим науковим кругам відомий як великий приятель України, на тему „Стан до- і раннеісторичних дослідів у Східній Україні" (7. V. 1937); як останній із серії цих викладів виступав 15-го ц. м. проф. д-р М. Арнаудов, проректор (був ректором минулого року) Університету в Софії та президент тамошнього Болгарсько-Українського Товариства з рефератом на тему „Україна і Болгарія — Вплив Венеліна, Шевченка і Драгоманова на відновлення болгарського духа".

Великий приятель України, проф. Арнаудов, був учнем і — як сам це на початку свого викладу підчеркнув — „найближчим приятелем та духовим сином" славнозвісного проф. Шишманова, зятя М. Драгоманова та болгарського посла в Києві підчас нашої державности. На самому вступі зазначив він свою особливу втіху з того приводу, що має нагоду говорити в одному із західно-европейських центрів про українсько-болгарські відносини.

У битком виповненій салі Берлінського Університету, де крім українців і болгар зібралися представники німецької науки, політичного світа та преси й багато чужинців, шановний прелеґент, привитаний і представлений офіціяльно директором Високої Школи для Студій Закордону при Берлінськім Університеті (він-же є також рівночасно куратором Українського Наукового Інституту) професором д-ром А. Пальме, з перших уже слів, оповідаючи про давні звязки України з Болгарією, захопив авдиторію. Переводячи порівнання, що подібно, як у давнину Україна перебрала книжне письменство, церковну мову та культурні впливи взагалі з Болгарії, так тепер, у новітніх часах, за болгарського визволення з вікової неволі до національного відродження Болгарії незвичайно сильно причинився вплив української духової культури та передовсім трьох її носіїв: Ю. Венеліна, Т. Шевченка та М. Драгоманова, які заслужили собі на безсмертну славу та вдячність болгарського народу.

Ю. Венелін (1802—39), уроженець Зкарпаття (біля Ужгороду), що, побувши деякий час на студіях м. ін. у Львові, відбився від своєї батьківщини і пішов на службу московській науці, підчас своїх поїздок до Болгарії став одним із перших пробудителів болгарського національного відродження, друкуючи першу новітню історію Болгарії та відроджуючи память про давню велич і славу цього народу. Був він теж і першим проєктодавцем народнього шкільництва в Болгарії.

Т. Шевченко (1814—61) — це був другий українець, який мав незвичайний вплив на болгарське національне відродження, не зважаючи на те, що він особисто майже ніякої безпосередньої стичности з Болгарією не мав. Зпоміж усіх письменників, не тільки славянських, але европейських взагалі, які тільки якийнебудь вплив на болгарську літературу мали, займає Т. Шевченко перше місце. Під його впливом передовсім розцвила болгарська поезія з часів кримської війни аж до визволення Болгарії. Райко Жінзіфов (1839—77), Любен Каравелов (1835—79), П. Р. Славейков (1827—95) і багато інших болгарських наслідувачів чи перекладачів Шевченка злучили якнайтісніше свою болгарську літературу з українською. Навіть найбільший болгарський поет Іван Вазов не міг уникнути впливу Шевченка й української літератури тої доби.

Імя М. Драгоманова найтісніше звязане з першими кроками болгарського університету та нинішньої болгарської науки взагалі. Шість найкращих літ свого життя (1889—1895) провів він у Софії, як професор історії тамошнього щойно заснованого університету. Ще живе донині багато визначних болгарських діячів і вчених, які рахують собі за велику честь зватись учнями Драгоманова, який як один із перших найкраще вказав болгарській науці і болгарській інтелігенції нові горизонти та підстави до нинішнього розвою.

З побажанням, щоб українсько-болгарські звязки були й надалі якнайкращі та щоб українська державність якнайскорше відновилась, закінчив шан. прелеґент цей незвичайно цікавий виклад, за який присутні уладили професорові Арнаудові правдиву овацію.

По викладі влаштував Український Науковий Інститут спільно з Українською Громадою в Німеччині для вшанування шановного гостя комерс, на який зібралось понад 50 гостей.

Ф. ОЛЕХНОВИЧ.

7 літ на Соловках.

ВІТЕБСЬК.

„ПОПУТЧІК".

Попутчік*) сидів перед дзеркалом і голився. В його помешканні не було нікого. Завдяки гостинности свого приятеля, директора державного театру у Вітебську, попутчік замешкав у нього.

— Що за мара! — думав собі попутчік, зішкробуючи милину з обличчя. — Як це дивно. Коли я запропонував стрінути новий рік в якомусь прилюдному льокалі, акторська братія глянула на мене з таким переляком, неначеб я сказав щось страшенне непристойного. Видно в цьому краю пють тільки крадькома.

Або з отими штанами! Чейже після мого приїзду з Вильна ніодин із них не минув мене, щоб не помацати за удо чи лидку з незмінним запитом, що коштують такі штани за кордоном. Дійсно, дивно тут одягаються. Жінки носять на головах мужеські шапки, мущини ходять в якихось колірових сорочках, замість піджаків... А шпилем елеґанції є сірий комірик...

Попутчік почав намилювати лице, щоб удруге голитись, коли при входових дверях залунав дзвінок.

— Хто там до біса?

Ввійшов якийсь незнайомий.

— Дуже прошу вибачити, що перешкаджаю. Бачу, що голитесь... Але маю доручення — я службовик ГПУ — маю доручення просити вас, щоб ви були ласкаві завтрішнім вечірнім потягом поїхати до Мінська... Хоче з вами бачитись товариш голова... Хотів би про щось поговорити...

— А то добре складається, — сказав попутчік, — післязавтра я саме вибирався до Мінська.

— Ні, ні! Дуже просили вас, щоб завтра... Прошу вибачити, може грошеві труднощі... Цьому можнаб зарадити... Якщо дозволите, то можу позичити...

— Ні, зовсім ні... Дякую... Ну, якщо вам так на цьому залежить, то можу й завтра виїхати.

— Так, дуже прошу... Може будете ласкаві підписати, що я повідомив вас.

— О, які формальности...

— Так, знаете, формалістика у нашій установі. Нема ради, вимагають... Де стрічаєте новий рік?

— В акторському гуртку, у приватнім помешканні.

— Не буду перешкаджати вам. До побачення. Приємної забави.

І вам... До побачення... Обережно, тут темно... О, двері праворуч... До побачення, до побачення, приємної забави.

Незнайомий вийшов.

— Які милі люди, думав собі попутчік, сідаючи назад перед дзеркало. — А там у нас, за кордоном, страшать нас вічно тим маревом: ГПУ! Дуже милі! Джентельмени! І яка простота звичаїв. Незнайома людина пропонує мені позичку, як старий приятель!... Приємні люди! Не то, що в гнилих буржуйських краях!

„ФІЛЬОР".

Другого дня ввечір попутчік сидів у залізничій ждальні при пляшці пива, чекаючи на потяг.

До ждальні ввійшло товариство, зложене з двох панків, пані і пса. Панове були вбрані у чорні футра з кримськими комірами, пані була вбрана не гірше, як одягаються на гнилому заході, один з панів мав футерал з мисливською стрільбою.

Товариство зайняло місце при сусідньому столику та завело розмову на тему ловів.

Попутчік знав, що поміщиків давно зліквідували у державі соціялістичного будівництва. Отже ким, до біса, є ті люди, по заможньому вбрані, знаменито вгодовані, веселі, повні радости життя?

— Як він зоветься, я злоув, — сказав один з панів, показуючи на пса.

— Фільор, — відповів власник собаки.

— Ха, ха, — правда, я забув... Фільор! Знамените імя! Фільор, ходи сюди... Ха, ха...

Фільор сидів байдужний на підлозі, ліниво кидаючи зором на одного, то на другого розмовника. Раптом господар нахилився до вуха

*) товариш подорожі, в даному випадку прихильник совітського режиму.

болгар, німців та українців. Після промови подяки від українців голова Української Громади в Німеччині п. О. Скоропис-Йолтуховський передав професорові Арнаудові на спомин його побуту серед українців у Німеччині прегарний дереворит Богдана Хмельницького, роботи проф. В. Масютина. У прекрасній промові дякував проф. Арнаудов за те вшанування та ще раз зазначив, що він гордий на те, що вже 40 літ займається українськими справами. Він глибоко вірить у те, що незабаром Україна виззволиться і в дружній співпраці з Болгарією даватиме нові цінности для людства.

При співі українських і болгарських пісень дружня гутірка та коментування всього почутого протягнулись далеко за північ. З. К.

Румунський король у Кракові.

У вівторок вечором відбувся у палаті в Лазенках великий баль і равт, підчас якого король Кароль довший час розмовляв з мадярським послом. У середу рано король виїхав поїздом зі сином, з през. Мосьціцьким і з маршалом Ридзом-Смиглим, по дорозі звидів фабрику зброї в Радомі, пополудні приїхав до Кракова. Президент міста повитав короля у Барбакані, опісля король зложив вінок на домовині марш. Пілсудського.

На Вавелі міністри закордонних справ обох держав підписали договір, що підносить польське посольство в Букарешті та румунське у Варшаві до ступня амбасад.

АТЕНТАТИ.

В АЛЬЖІРІ.

Артист маляр Феррердо, заступник кустоса музею, вистрілив до посадника міста Орану Лямбера і поважно зранив його в легені. Раненому загрожує смерть.

В ПАЛЕСТИНІ.

Один арабський екстреміст ранив тричі важко у Яффі провідника поміркованої арабської партії Фархі Бея Наташібі.

ПОВСТАННЯ У БРАЗИЛІЇ.

У Вітторії, столичному місті бразилійського стейту Еспірільо Санто, намагалися викликати повстання, але його негайно здавили. Арештовано 5-ох старшин і кількох підстаршин.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

О. д-р Я. Медвецький субвенціонує москвофільське т-во у Сяноці.

З приходом нового апостольського адміністратора о. дра Я. Медвецького до Риманова, положення греко-католицької Церкви на Лемківщині страшенно погіршилося, зокрема відданого Церкві і народові духовенства. Щоб усунути немиле собі українське духовенство не щадить їм наган, переносить священиків з місця на місце, наказує їм резигнувати з парохій, суспендує і не виплачує платень, відбираючи їм та їхнім родинам необхідні засоби до життя. Далі усунув без ніякої оправданої причини дотеперішніх оо. деканів від урядування, наставляючи на їх місце своїх політичних співпартійників. Підтримує москвофільських недобитків та їх кирницю роботу. Тому в першу чергу натискає на священиків, щоби читальням „О-ва Качковського" передавали церковні площі під будову або відступали на власність церковні доми. Одначе ніодин священик-католик не вгнувся перед апостольським адміністратором, бо читальні „О-ва Качковського" були та є розсадниками православія на Лемківщині.

Одночасно апостольський адміністратор щедрою рукою викидає гроші католицької Церкви на субсидії для збанкротованих москвофільських товариств. Щоб не бути голословним подаємо зміст сензаційного документу, який не потребує ніяких коментарів.

Отже 9. червня ц. р. списано в канцелярії нотаря Яна Новака в Сяноці довжний скрипт у формі нотаріяльного акту, на основі якого апостольська адміністрація для Лемківщини „позичила" для збанкротованого москвофільського т-ва „Бескид" у Сяноці **95.000 зол. за відсотками 3 прц. річно. Цю „позичку" має сплатити т-во „Бескид" протягом 40 років рівними сплатами по 2.375 зол. з тим, що перша сплата буде платна щойно 1. квітня 1940. р.**

За згадані гроші управа т-ва „Бескид" має сплатити гіпотечний довг відділу Державного Рільного Банку у Львові, о-ва „Народний Дім" у Сяноці, о. Йосифа Секежинського, о. Константина Полянського та селянина Михайла Романа з Дубрівки Руської. Чи згаданою позичкою можна буде сплатити гіпотечні довги цього багатого колись т-ва „Бескид", — що його гурток сяніцьких москвофілів довів своєю розтратною господаркою до повної руїни і ліцитації? Сумніваємося дуже. Ще в 1931. р. виставили вірителі т-ва „Бескид" на ліцитацію його двоповерховий дім, один з кращих у центрі Сянока з двома суміжними будівельними площами. Одначе цього дому та обох площ не продано у 1932. р. лише тому, що суддя переочив тоді доручити своєчасно ліцитаційний едикт вірителям. Опісля настала „ера" коморників і можна було якось ліцитацію відтягнути. Всеж таки довги т-ва не сплачувано, бо не було вже з чого. Отже **в 1932. р. довги т-ва „Бескид" сягали кругло 140.000 зол., а ціну купна згаданого дому та обох площ на ліцитації устійнено лише на 132.946 зол.** Головним вірителем т-ва „Бескид" є відділ Державного Рільного Банку з Львова з квотою 80.000 зол., о-во „Народний Дім" в Сяноці 1.000 дол., Михайло Роман теж кілька тисяч долярів, самі залеглі податки за 1931. і 1932. р. сягали 6.000 зол. І хоч після девалюації доляра долярові довги зменшилися на половину, всеж таки ріжні екзекуційні кошти і відсотки доходять уже до кільканацять тисяч золотих. Тому, що сумою 95.000 зол. ледви чи можна буде сплатити всі ці довги враз з „паршивими" коштами. Не диво, що всі чесні люди заворушилися після цієї „знаменитої трансакції".

Невтаємничені в ходи москвофільської політики нового адміністратора дивуються, як міг апостольський адміністратор „викидати в болото" таку суму гроша і — до того не своїх, але католицької Церкви? Проміничок світла на цю „пікантну політичну трансакцію" кидає сам довжний скрипт, який вичислює між вірителями, що їх претенсії має т-во „Бескид" сплатити з суми 95.000 зол., теж о. Йосифа Секежинського, правої руки нового адміністратора. Він побоюючись, що не дістане своїх грошей, довів до цієї позички. Але це не суттєве. Суттєвою річчю є сам характер господарки о. Медвецького.

В. Шановних Авторів і Дописувачів просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, читко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

Фільора ! — зиркаючи на попутчіка — шепнув:

— Фільор! бери!

Фільор повагом підвівся, помалу, не спішучись зблизився до попутчіка, спер свої лапи на його колінах та звернув космату морду до свого пана, немов запитуючи, чи добре виконав доручене завдання.

Елегантне товариство весело зареготалось.

— Який приємний жарт — подумав собі попутчік і всміхнувся, перекидаючись поглядом з незнайомими сусідами.

Фільор вернувся на своє місце.

Розмова перейшла на інші теми. Тепер її верму тримала елегантна пані. Вона говорила про шовкові панчішки, про високі ціни, про труднощі дістати їх.

— Бідна! — подумав собі попутчік, — скільки то зусилля і сприту коштує її потреба втримати свій зовнішній вигляд на відповідному рівні. Бідаки, які труднощі вони мають з одяговими матеріялами!

Потяг уже приїхав. Треба сідати. Однак тільки один вагон іде безпосередньо до Мінська. Займаючи місця в інших вагонах, треба пересідатись в Орші. Попутчік віднайшов вагон безпосередньої комунікації і зрадів, найшовши в ньому товариство, що його бачив у жкальні. Почав розглядатись, шукаючи за вільним місцем.

— Ви шукаєте місця? — запитав один із незнайомих джентельменів. — Ось ваше місце.

І вказав на вільну лавку.

Попутчік отоgörів: шквиль чемности!

— Сідайте, — продовжував незнайомий півголосом, — ви арештовані, розумієте? Ось приказ.

І ґепіст вийняв з кишені якусь картку паперу, якої попутчік навіть не читав, віруючи на слово джентельменові.

— Як таке? Защо? Чому? — жахнувся, почувши таку несподівану заяву.

— Тсс! — вспокоїв його незнайомий, — не тепер, не говорім про це, тут публика... Прошу сідати, можете положитись... Фільор, на місце!

І Фільор послушно поліз на вказане йому місце під лавкою попутчіка.

Ґепісти продовжували перервану розмову. Вкінці заснули. Заснули всі подорожні у вагоні. Не спав тільки попутчік і його чотироногий сторож, Фільор. При найменшому порусі арештованого звір зловісно харчав. Попутчік старався стримувати навіть віддих, щоб не сердити свого неприємного сусіда.

Зрештою, попутчік мав також інші причини не спати. У голові перевалювались думки: защо? цеж хіба непорозуміння! що за край несподіванок цей Союз Совітських Республик! але защо саме м е н е?... адже я змінив своє становище до Совітів! чейже я давно вже ні словом ні пером проти них не виступав! чейже я — попутчік! Адже я приїхав сюди цілком легально!... Отже чого вони від мене хотять?!

Відповіддю на це питання було тільки зловісне харкотіння Фільора.

(Продовження буде).

У ЦАРСТВІ СТАЛІНА.

БАЛТІЙСЬКА ФЛЬОТА В РУКАХ „ВОРОГІВ НАРОДУ".

Щоденник „Советская Балтика", у низці статтей обговорює методи, якими „вороги народу" і саботажисти зуміли опанувати провід совітської торговельної фльоти на Балтійському Морі. Вони дезорґанізували нормальний рух кораблів та вели саботаж у доках, допроваджуючи деякі кораблі до стану, що загрожував безпеці залоги і вантажу.

ТРАКТОРИ УНЕРУХОМЛЕНІ.

Як подає „Правда", в курській окрузі трактори стоять бездільно, бо нема опалових матеріялів.

ПЕРЕД НОВИМ ГОЛОДОМ У СССР.

Щоденник „Морнінґ Джернел" приніс таку телеграму з Тель Авіву: Одна особа, що прибула сюди з України й заслуговує на довіря, розказує, що там заноситься на новий голод. В Одесі, Києві й Харкові є ще харчі, але в маленьких містах і містечках становище нагадує 1933. рік. Совітські урядовці силкуються закрити правду, але тривога населення, що памятає страхіття 1933. року, зростає. Поправді положення тепер гірше як було в 1933. році, тому, що тоді був „Торґсін" і багато людей могли діставати поміч із закордону. Тепер і цього нема."

ОШУКУЮТЬ СЕЛЯН.

„Правда" пише, що директор головної управи молочарського промислу Гібер є „ворогом народу". Гібер і його помічники дезорґанізували молочарський промисл у той спосіб, що обманювали та обкрадали селян, які привозили молоко до молочарень. Селяни почали оминати молочарню. Молочні підприємства так розміщено, що не було їх у східній Сибірі, Далекому Сході та середньо-азійських республиках. Цього рода політика зменшила сильно продукцію, спинила транспорт і відємно відбивається на якости продуктів.

Головна управа молочного промислу СССР виконала плян продукції до 1. червня ц. р. ледви на висоті 24.9 проц. Дефіцит молочних продуктів у краю обчислюють на десятки тисячів тон.

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Чи еманципація принесла щастя жінці?

(Дискусійна стаття.)

Тема порушена п-ею Я. Мандюковою є дуже цікава особливо тепер, коли в ріжних країнах загострюється відношення до жіночого руху. Було б добре, якби і інші наші читачки забрали в цій справі голос.

РЕДАКЦІЯ.

Основною рисою нової доби є розвій індивідуалізму, гасло щодо свободи власного „я".

Жінка, яку цілими віками уважали істотою меншевартною, для якої єдиним тереном діяльности було хатнє господарство і піклування дітей, з тугою глядїла на свободу свого товариша життя і заздрила.

До свого заняття вона почала ставитися, як до „товкітні", якої ніхто не признає, хоч вона витрачає багато сил, і всіми способами старається вирватися з тих оков, що вяжуть її творчі сили і якими вона моглаб заблиснути на ширшій життєвій арені.

Життя, повне тихої посвяти для добра рідні, життя без якого неможливий розвиток моральних і культурних цінностей, видалось їй тюрмою, і після довгої боротьби жінка добула собі рівноправність.

Тепер може вона кермуватися своєю долею, її індивідуальність не звязана ніякими приписами, не обовязує її тиранія звичаїв.

У всіх ділянках науки, мистецтва чи спорту, доказала вона, що зможе стати на рівні з мужчиною, а навіть часом і перевищила його.

І здавалось би, що аж тепер стане жінка справді щаслива.

Та не так склалося, як думалося!

Еманципація попри позитивні вартости, внесла в життя багато лиха. Еманципація відтягнула жінку від родини і накинула їй сухі обовязки бюралістки, учительки і т. д. Жінка, в самостійним заробітком набирає більше мужеських прикмет, починає сміятися з усяких приписів моралі, а вслід за тим іде вільна любов, розводи і тим подібні явища.

Таке життя денервує жінку, вона живе неприродно і тому не може почуватися вдоволена, а тим менше щаслива.

Є жінки винятки, які маючи спеціяльне покликання до якогось звання, віддають йому в жертву все своє життя, наприклад: жінки мистці, але таких жінок небагато.

Більшість самостійних жінок не почувається вдоволена своєю вольністю, своє заняття вважає тягарем і з тугою дивиться на щастя родинного життя. Коли жінка з хистом до самостійного прожитку закладає родину, заробітня праця поза домом дискваліфікує її як дружину, матір і господиню. У такій родині заникають її головні функції. А чому? Зараз постараємося пояснити:

Жінка як істота ніжна не може знести надто великих тягарів: обовязки родини абсорбують її сили, а коли до цього додати працю поза домом, тоді вона починає фізично підупадати. Коли вона працю поза домом ставить вище, ніж працю у родині, тоді підупадає родина. Жінка, яка кінчить вищі школи, може стати дружиною тільки в пізнішому віці, і тоді звичайно старається не мати дітей, а коли їх має, то сама не виховує їх, а віддає їх службі. Господарство теж веде наймлена сила, через те доходить часто до непорозумінь. Сьогодні нелегко знайти служниці, яким можнаб зовсім довірити виховання дітей. Через те, пані дому майже завжди „поденервована", а її розїхані нерви не конче добре відбиваються на родинному житті.

Знаний англійський письменник Честертон, гльорифікує прастарий ідеал домашнього життя, яке вважає він властивим тереном експанзії жінки. Ферстер уважає жінку символом вогня, що огріває та освічує родинне вогнище, та у всі ділянки життя вносить жіночу ніжність.

Коли добре призадумаємось над усіми тими проблемами, що падуть нині на родинне життя, мусимо признати, що найкращим втіленням вольности і щастя для жінки, є тільки родинне життя. Ця інституція, оперта на добровільному виборі, є старша ніж право і стоїть поза державою, до якої ніяка публична влада не сміє втручатися. Ніяка світова влада, ніякий уряд не може дати такого щастя жінці, яке дати може їй родина.

Від волі подруг залежить тільки, чи родина стане тереном вольности чи анархії. Є це ділянка, де жінка може бути дійсною володаркою, може робити досвіди, вводити зміни, заводити права.

Доки жінка не зрозуміє свого великого завдання, доти неможливе відродження нації. Доки жінка не прийде до переконання, що материнство є найвищим привілеєм, який існує на світі, а не ярмом фізичної конечности, досі вона не буде вдоволена, а тим більше щаслива.

Поняття, яке має людина про вартість свого післанництва, впливає рішуче на її поведінку. В матері, яка свідома свого великого завдання, пробуджується почуття відповідальности і вона стає святою пристанею, до якої звертаються всі члени родини, вона стає біючкою серця, без якої неможливе життя родини.

Мусимо безумовно відкинути хибний погляд, буцім то становище господині дому та матері, є чимось меншевартним, ніж становище уряднички, учительки і т. д.

Справжня мати і справжня господиня мусить мати більше знання, ніж має його жінка з вищими студіями.

Вона мусить бути універсальною спеціялісткою: знати біольогію, мусить бути свідома того, що від стану її фізичного та морального здоровля, залежить майбутнє життя нового покоління, далі мусить знати гигієну, щоб охороняти своє і своїх дітей здоровля, 3) педагогію, щоб виховати дітей, 4) психольогію, щоб зрозуміти стан душі своїх дітей, 5) мати мистецькі, поетичні нахили, щоб могла влити в молоді серця любов краси, охороняти їх від низьких інстинктів, 6) мати такт і хист досконалого духового провідника, який уміє виробляти характери.

І в пізнішому житті, коли діти уже вийдуть з родинного гнізда, мусить вона пильнувати, щоб не зірвався вузол між нею і членами родини, щоб не розірвалася спільнота родинних відчувань, якої не можна заступити чимось іншим.

Збираючи те все, приходимо до висновку, що тільки родинне життя дає жінці справжнє вдоволення і щастя, але дає його тільки тоді, коли вона в подружому житті не шукає експерименту, тільки старається виповнити як слід всі обовязки звязані з ним.

Яр. Мандюкова.

Чого вчаться молоді віденки?

Життя колишньої блискучої столиці Австро-Угорської імперії — Відня, по розпаді тої імперії дуже підупало.

З широких оживлених вулиць, з розкішних віденських парків зникла святочна, пишно одягнена юрба, а її місце наповнюють ті вулиці заклопотані, щоденними матеріяльними турботами робітники та міщани. Замісць пишних пань під парасольками, що переїздили вулицям на прохід, чи за покупками до дорогих крамниць, у розкішних екіпонеах, біжать тепер скромно, хоч з питомою віденцям елеганцією, одягнені господині з кошиками в руках або студентки з течками під пахою. Зник Віденъ святочний, бездільний, зате є Віденъ буденний, практичний, одначе той Віденъ, що звик до культурного життя і навіть при теперішніх тяжких матеріяльних обставинах не хоче зріктись тих духових і культурних потреб, якими Віденъ колись славився.

Віденці зуміли пристосуватись до сучасного свого життя — це їм треба признати. Зуміли теж віденки пристосуватись до свого теперішнього становища і не тратять навіть питомого їм бадьорого настрою.

Пристосовує відповідно своє життя теж віденська молодь — зокрема жіноча. З колишніх веселих і може навіть трохи легкосердих панянок, що цікавились танцями, туалетами, а в найліпшому випадку музикою та іншим мистецтвом (беремо пересічну віденку) стали теперішні молоді віденки практичними, дбайливими господинями, які до своїх обовязків ставляться дуже поважно, бо розуміють, що в сучасну скрутну матеріяльно добу ті обовязки грають важну ролю. Взялись молоді віденки до господарської науки. Останніми часами у Відні повідкривали багато господинських шкіл і всі вони переповнені учасницями. Дівчата вчаться там варити, шити, латати, як теж інших ручних робіт, вчаться робити докладні домашні порядки, шурують підлоги, миють вікна, перуть. Одним із головних предметів є плекання немовлят та догляд за хворими. Мають у тих школах окремі кімнати де є все потрібне для того, щоб навчитись ходити коло дитини, від ляльки природного дитячого зросту починаючи і кінчаючи дрібними дитячими забавками, які мають у вихованні дитини спеціяльне значіння. Шиють там усю дитячу виправу, купають ляльки та вчаться годувати діти ріжного віку. При кінці року відбуваються в тих школах публичні іспити, після яких усіх родичів запрошують на обід, де вони ще раз оцінюють, чи добре учениці вчились чи зле. Очевидно, що та проба все випадає добре. Ці іспити віденці прикрашують питомими їм веселими дотепами, так що учениці звичайно чекають тих іспитів, як милої розваги.

Віденські дівчатка без фальшивого сорому признаються, що йдуть до тих шкіл, бо хотять добре вийти заміж, а маючи диплъом господарської школи в кишені мають вони на добре заміжжя більше шанс.

Інші австрійські міста наслідують Віденъ, так що жіноча молодь всієї Австрії має нагоду вивчитись на добрих господинь і цю нагоду використовує.

Балачки про моду.

Блюзки.

Вже кілька сезонів блюзка є поза конкуренцією. Можна це мабуть пояснити тим, що англійський костюм та ріжні „комплети" і „смокінґи" завоювали собі здається на довше місце в царстві Моди.

Якщо до англійського чи строго спортового костюму на передполудне є майже беззастережно приписана блюзка „камізелькова" чи фасону мужеської сорочки, то до пополудневих „комплетів" допускає пані Мода ріжного роду фантазійні фасони і матеріяли.

Коронка, яку тепер залюбки вживають на цілі суконки, а з якої можна витворити ріжні „мрії", вишивки та гапти, органді, що таке відповідне до теперішніх буфастих рукавів, які надають жінці такий молодечий вигляд, а вже найбільше ріжні взористі крепи — ось матеріяли на пополудневі і вечореві блюзочки.

Блюзка взориста має ту принаду, що вона навіть строго-англійському комплетові надає святочного і „стройного" вигляду. Її перевага перед однокольоровими блюзочками в тім, що вона надається майже на всі „оказії", а вже найпривабливіша її прикмета та, що власне така блюзочка дуже відмолоджує, звичайно, якщо взір і кольори відповідно підібрані до особи і до матеріялу з якого костюм вшитий.

Ще одна перевага взористої блюзочки перед однокольоровими: фасони її можуть бути дуже ріжноманітні. Фасони цьогорічні таких блюзочок дуже ріжні. Вони застьобнуті аж по шию на шкляних чи якихсь однокольорових ґудзиках, то викінчені фантазійною драперією, то із стоячим комірчиком, що на переді завязаний кокардкою, то прибраний виріз пліскою, чи фальбаночкою, або з вирізом викінченим жаботом чи китичкою цвітів з органді чи з піки. Але одна прикмета для всіх фасонів — це широкі буфасті короткі рукави. Можуть бути взористі блюзочки з „баскінками", стягнені в поясі на тумпу, або обтислі поверх спідничкі чи до спіднички.

Всі добрі її прикмети тяжко вичислити, бо з неї є ще та вигода, що взористі матеріяли навіть дешевші. Коли із смаком зібрані і згармонізовані кольори взору та з основного тла, тоді виглядають добре. Вони надаються до ріжного матеріялу, з якого вшитий комплет, від англійського до полотняного включно.

Полотняний комплетик доповнений взористою блюзочкою у сорокатих барвах виглядає дуже молодечо і елеґантно, а строгий стиль англійського костюму тратить на своїй суворости ліній, коли його оживити квітчастою блюзочкою з коротким рукавцем та „баскінкою".

Отже нехай живе квітчаста, взориста блюзочка, що панує вже кілька років та заощаджує кілька золотих.

Рита.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Гавайська школа нурців.

Найкращий водолаз американської торговельної фльоти це Олівер Мек Твін. Один завзятий учений зоольог (дослідник звірят) зговив згаданого водолаза Твіна, щоб цей добув йому з морського дна декілька рідких родів коралів.

Водолаз Твін спустився з яхту-корабля цього вченого зоольога в морську безодню. Саме, коли він уже добився був дна й заходився коло коралів, почув раптом, що щось цупко стискає йому ногу в кістці.

Це була робота морського рака, що є жахливим ворогом водолазів. Олівер Мек Твін знав, чим може покінчитися притичина. Мушля, цей грізний мешканець морських глибин, своїм гострим наче пила берегом, могла перегризти скафандер (одяг водолаза), що було би й кінцем водолаза.

Олівер Мек Твін розпучливо шарпнув за рятункову линву та невпинно лебедів крізь телефон, видаючи зі себе якісь незрозумілі вигуки. Підчас якоїнебудь небезпеки треба водолаза поволи й обережно витягати вгору. Та в згаданому випадку ні трохи не зважали на обережні заходи й Мек Твіна нагально витягнули з води.

Під впливом наглої переміни тиснення Мек Твін утратив притомність. Ніхто не мав уже надії на те, що нещасного водолаза вдасться виратувати. Його положили на чердаку.

Моряки мусіли перепиляти мушлю, що вхопила у свої кліщі ногу водолаза, бо інакше Твінова нога булаб пропала. Мушля була завбільшки здорового бохонця хліба.

Завдяки свому сильному організмові водолаз Твін якось переміг наслідки свого важкого випадку. Та це все одно не врятувало його від нервового потрясення — шоку. Це й приневолило його кинути раз на завжди самотні прогульки на дно. З тої пори він уже тільки в двійку міг спускатися на морське дно.

Та згадана пригода все таки мабуть вийшла Твінові на добре. Бо йому прийшла до голови думка взятися за вишкіл водолазів.

І справді він заложив на Гавайських островах першу школу водолазів. Вже чотири роки істнує ця школа на острові Сагу (найбільший остров із громади Гавайських островів), а число її учнів із року на рік більшає.

Хто може стати водолазом? Кожний, що в нього залізне здоровля, сильні нерви й багато відваги. Здоровля й нерви учнів у школі Твіна перевірює перед початком науки лікар. Відвага, це друге діло. Автім, у кого нема відваги, той і не покінчить курсу водолазів.

Перші лекції в школі Твіна відбуваються на землі.

Учень привикає ходити та ворушитись у тяжкому одязі водолаза-нурця, в т. зв. скафандрі. З черги йде перша „їзда вниз". Це для учнів найбільше цікаве, могутне переживання.

Відтак іде з черги наука ходження по морському дні. Там око учня-водолаза мусить привикати до зовсім іншого поля бачення. Кожний рух під велетенським натиском мас води, треба вправляти багато, багато разів.

З черги наспівають перші поважніші вправи, апр. треба добути з морського дна якусь губку, якусь гилячку коралів, тощо.

Іспит зрілости учнів-водолазів відбувається на морському дні, на останках затопленого корабля (що зоветься „крак"), поблизу півострова Лісі. Коли учням-водолазам пощастить, то вони мають змогу вже в часі науки забагатіти.

Годиться згадати, що все те, що учні водолази підчас вправ добудуть із морського дна, це їхня власність. Недавно трапився випадок, що один учень-водолаз найшов на морському дні, де ще не робили розшуків, на якийсь важкий предмет, що його покрили були густо морські рослини. Він негайно ствердив, що це брила золота. Зараз же поблизу лежали ще дві брили.

Назагал золоті монети, дорогі камені, та інші дорогоцінності не дуже часто попадаються в руки Мек Твіна та його учнів.

Вже частіше трапляється, що вони находять у-ряди-годи рідкі вразки перел у мушлях, що їх вартість покриває кошти науки.

Інколи водолази залишають собі такі перли як „маскотки", що „помагають" їм у їх дуже рисковній праці.

Поворот небіжчика.

Перед кількома днями поліційна стежа знайшла на вулиці Сен Жермену якогось незнаного мужчину зовсім виснаженого і винищеного. В його кишені знайшли всього 2 су (французька дрібна монета, скажім: наші 2 сот.). Незнайомого відвезли до гостинниці, де після довгих випитувань він відповів, що називається Іваном Пріфером і походить з Мецу. Відтак на превелике диво фельчерів, Пріфер попросив паперу й олівця та почав розвязувати якісь складні альгебраїчні проблеми.

Управа лічниці повідомила про недужого Мец, де справді жив колись якийсь Пріфер, якого опис згоджується з описом чоловіка знайденого в Сен Жермен. Одначе Пріфер із Мецу — як виходило з книг цивільного стану — покінчив самогубством ще в 1933 р. і його теж поховали на цвинтарі в Мецу.

Пріфер був жонатий і мав двоє дітей. Погубою для нього стала дивна пристрасть до розвязування альгебраїчних задач. Всі свої сили і час та гроші присвячував він розвязці найбільше скомплікованих проблем. Скінчилась ця пристрасть тим, що жінка покинула з дітьми Пріфера і втекла до своїх родичів.

Спершу Пріфер попав у розпуку. Згодом кудись щез. В 1933 р. в околиці Мозель знайшли на дорозі трупа невідомого мужчини, який покінчив самогубством. Не знати, з якої причини, рішили тоді, що самовбивник це запропащений без вісти Пріфер. Під цим іменем теж і поховали його. Вдові показали одяг самовбивника і вона тільки у виношеному одязі пізнала власність свого чоловіка.

Тепер знову „вдова" мусить виїхати до лічниці Сен Жермен, де урядово звернуть їй „покійного" мужа.

Смерть „короля бліх".

У Мінхені помер по 70. роках життя Вільгельм Гехтер, відомий в Америці під прізвищем короля бліх. Цим малим насікомим завдячує Гехтер свій велитенський маєток, який оцінюють на 15 міліонів франків.

Гехтер виемігрував 40 літ тому з Німеччини до Америки. Там пробував він ріжних професій аж вкінці виспеціялізувався у тресурі бліх.

Перша вистава відбулась у 1895 р. в цирку Коней Айлянд. Блохи Гехтера скакали через бар'єру, фехтувались і тягнули мінятурну каріту.

Успіх цієї новинки був величезний. Власники цирку, один перед другим, складали Гехтерові незвичайно корисні оферти за виступи з мінятурними акторами. Спершу Гехтер сам обїхав цілу Америку зі своїми блохами, а згодом почав тресувати малих галапасів для ріжних своїх наслідувачів.

Приблизно 10 літ тому Гехтер пішов на відпочинок. Вернувся до родинних сторін у Баварії і там теж жив до кінця свого життя. Єдиною його розривкою була до самого кінця життя трупа тресованих бліх, яку Гехтер заставляв кожного дня, для власного вдоволення, показувати ріжні штуки.

Обідова льотерія.

Дивний плян придумали недавно робітники величезних металевих заведень у Філядельфії. Брали вони того мудрого переконання, що підчас літа зовсім зайвим клопотом є ходження домів на обіди. Жінки й родини переважно виїзджають тоді на літнище а спрацьованим службовикам зовсім не усміхається варення обідів.

Доручили вони тоді свому професійному союзові виготовлювати в касині правильно обіди для службовиків. Управа союзу дуже радо взяла на себе обовязок приготовити кожного дня кількасот обідів. А щоб запевнити своїм членам якнайбільше радости і вдоволення, управа зорганізувала обідову льотерію. Система цієї льотерії є така, що кожний покупець обідового бону бере участь у льосуванні, яке відбувається прилюдно підчас вечері.

На нагороду призначують цікаві речі, нпр. почесть сидження при столі на першім місці, почесть виголошування обідової промови найближчого дня, вирішування спису страв і вкінці змогу випити до схочу вина.

Ці нагороди є найкращим доказом американської ментальности і викликують незвичайне зацікавлення серед учасників цих „парубоцьких" обідів. Всі кошти виплачуються, бо союз видає з кожним днем чимраз більше обідів, підчас яких виголошують іноді дуже святочні промови.

ВІД КОЛИ ПРОДАЮТЬ ЧАСОПИСИ ПО ВУЛИЦЯХ.

Не хочеться навіть вірити, що думка продавати часописи на вулицях зродилась не дуже давно. Ще перед 50 роками в Англії не можна було дістати іншим способом часопис, як тільки через передплату. Ті, що передплачували часописи, винаймали їх на години. Купувати часопис вважали тоді витребеньками і читачі довго надумувались, чи дозволити собі на такий видаток.

Щойно в 1883. р. братам Мидлетон із Яртону прийшов до голови плян продавати часописи на вулиці. Тому, що за кілька годин продали вони справді багато примірників тамошнього часопису, інші пішли теж за їх прикладом і від того часу почалася вулична кольпортажа часописів.

ПЕРЕБУДОВУЮТЬ „КОРОЛЕВУ МЕРІ"

Те, що французький морський велитень „Нормандія" здобув знову „блакитну ленту" Атлянтику, викликало поважні рефлексії в найвищих кругах англійської маринарки.

Англійське комунікаційне товариство, яке експльоатує „Королеву Мері", почало після цієї нової, тимчасової поразки англійського морського велитня, його перебудову. До камери машин вмонтують нові уладження, що мають збільшити швидкість. Одночасно відбувається теж інтенсивна перебудова коминів, які буцімто через вадливу конструкцію збільшували опір воздуха підчас перегонів і тим самим зменшували швидкість корабля.

Управа комунікаційної лінії надіється, що після переведення всіх тих направок збільшиться швидкість трансатлянтійського велитня і через те збільшаться всі дані відбити собі знову „синю ленту" Океану.

—o—

КІЛЬКО КОШТУЮТЬ ВОЄННІ КОРАБЛІ?

Боєвий кружляк з містотою 50.000 тон коштує 325 міліонів зол. Важкий кружляк з містот. 20.000 тон коштує 140 міл. Контрторпедовець з містотою 18.000 тон коштує 135 міліонів. Торпедовець міст. 7.200 тон — 57 міліонів зол. Підводний човен міст. 8.000 тон коштує 216 міл. зол. Травлер великий (м. 5.400 т.) — 35 міл. зол., малий травлер (м. 2.400) — 16,800.000. Торпедовий швидкий човен (т. 480) — 14 міл. зол. Помічні кораблі з містотою 24.295 тон коштують 121,480.000 зол.

З цього ясно, які велитенські суми мусять видавати на воєнну фльоту держави, які мають багато морських велетнів і підводних човнів.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

ВСЕ КУПЕЦЬ.

Пан Ізьо Шмункес іде вулицею, тримаючи під пахою велику цеглу і стрічається зі знайомим.

— Пощо ви несете цю цеглу? — питається знайомий.

— Ну, бо бачите пане Піфкойовер, я хочу продати дім і тому взяв зі собою прібку.

НЕЩАСТЯ.

— Ти чув яке нещастя стрінуло Людницького?

— Що сталося?

— Моя жінка втекла з ним.

ДВОЗНАЧНА ПОСВІДКА.

Різник купив свиню, але тому, що господаря не було вдома, зажадав письменної згоди неприсутнього.

На другий день різник дістав таку картку:

„Продажа моєї жінки є правосильна і завтра можете собі цю свиню забрати".

Марево голоду і нечуване марнотратство.

Довга спека і посуха знищили пашу. Тому наше селянство випродує масово худобу, головно в горах, побоюючись наглого спадку ціни на домашні тварини. Над деякими повітами Галичини повисло марево голоду. Не зважаючи на це тихо наше громадянство марнує далі свою працю, викидаючи грубі тисячі на тютюн, як за добрих часів. Витрачує гроші зі шкодою не лише свого здоровля, але в першу чергу своїх дітей. Ось громадяни 29 сіл Жовківщини видали на тютюн у 1936. р. **300.000 зол.**, тоді як для своїх дітей спромоглися купити булок і хліба лише за **15.070 зол**. Не диво, що смертність між українським народом у Галичині є куди більша, ніж природний приріст, і що наші сусіди здобувають швидким темпом абсолютну більшість в деяких наших повітах. Тому вже крайня пора, щоб наше громадянство схаменулося і не підривало основ свого розвитку, зокрема Жовківщина повинна опамататися.

Тут подаємо список тих 29 громад жовківського повіту, що закупили у своїх кооперативах тютюну і папіросок за **128.396 зол.**, видаючи одночасно в тому самому часі для своїх дітей 15.070 зол. на **хліб і булки**.

Отже громадяни села:

1) Бесіди	прокурили	1.190
2) Блищиводи	„	1,261
3) Борове	„	1.645
4) Боянець	„	7.415
5) Бутини	„	6.160
6) Волиця	„	3.460
7) Воля Висоцька	„	4.500
8) Воля Жовтан.	„	1.512
9) Вязова	„	3.675
10) Двірці	„	4.997
11) Деревня	„	5,229
12) Замочок	„	4.737
13) Зіболки	„	10.474
14) Желдець	„	7.450
15) Жовква (Н. Базар)	„	10,435
16) Крехів	„	2,196
17) Купичволя	„	2.572
18) Кунин	„	1.537
19) Любеля	„	5,381
20) Мокротин	„	2,737
21) Пили	„	917
22) Пристань	„	4.708
23) Реклинець	„	2,414
24) Скварява Нова	„	6.122
25) Сопошин	„	2,793
26) Туринка	„	8.380
27) Фійна	„	2,380
28) Хитрейки	„	1,078
29) Камінка Лісна	„	11,029
Разом:		128.396

Якщоб навіть почислити 100 кг. пшениці по 30 зол. виходить, що громадяни згаданих сіл продали на тютюн і папіроски 4.273 сотнарів пшениці, тоді як на своє прохарчування і своїх дітий продали ледви 502 сотнари пшениці, щоб купити хліба і булок. А що крім кооператив продають тютюн ще приватні крамниці, можемо сміло сказати, що громадяни згаданих сіл видали на марне 300.000 зол., себто пустили з димом 10.000 сотнарів пшениці. Вкінці слід згадати, що статистичних даних з інших 19 сіл жовківського повіту не можна було зібрати тому, бо деякі кооперативи належать до району у Львові, інші належать до „Русского Ревізійного Союзу". Одначе нема двох думок, що і громадяни цих сіл викидають масого гроші на марне зі шкодою для себе і своїх найближчих.

Ліквідація американських страйків.

Ґубернатор стейту Індіяна подав до відома, що на основі договору між „Інленд Стіл Компені та організаційним комітетом робітників 12.800 робітників вернеться нині до праці. З огляду на те ґубернатор здемобілізував понад 3.000 членів національної ґвардії, окружний провідник комітету промислової організації наказав зліквідувати страйкові стійки перед фабриками.

Ґубернатор Індіяни веде переговори з іншими сталевими фабриками, щоби зліквідувати страйк 6.500 робітників

СТРАЙК АЛЬЖИРСЬКИХ ГОТЕЛЯРІВ.

Союз готелярів Альжиру рішив солідаризуватися з французькими готелярами і замкнути 3. ц. м. всі готелі в Альжирі.

—o—

Український похорон, польські промови.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА ПРО АДОЛЬФА ЧЕРВІНСЬКОГО.

Адольф Червінський, вислужений президент Апеляційного Суду у Львові, помер у Львові в дні 24. червня 1937 р., у 85. р. життя.

Син українського священника з бучацького повіту, що був учеником ґімназії в Бережанах і студентом прав львівського університету, лишив у своїх товаришів щирі спомини з молодих літ.

В тому часі належав він до організації наших українських студентів і як слухач львівського університету підписав Адольф Червінський: „Отвертий лист руських академиків до отця Наумовича, видавателя „Науки" — з протестом на клевети, розсівані тенденційно про молодіж руську", — з дня 18. лютого 1873. р.

По скінченні прав віддався Адольф Червінський виключно науці права й судейським обовязкам та власною працею дійшов на найвище в краю становище: президента апеляційного суду у Львові, ще за часів Австрії. У Польщі полишили його надалі президентом апеляційного суду у Львові і в цьому характері покликали його на члена польської кодифікаційної комісії.

Це була людина визначних прикмет, які робили з нього вимріяного суддю. Зате він

ІЛЬКО БОРЩАК.

Відійшов один із наших приятелів.

ЛЮЇ АЙЗЕНМАН (1869—1937).

I.

При кінці квітня, я бачив його, як завжди, на бульвар Распай, де знаходиться відділ міністерства освіти, що упрвляє університетами, на чолі якого стояв Айзенман, — в тому самому бюро, де за останніх 12 років покійний так часто і так прихильно приймав мене і де стільки разів я мав нагоду чомусь навчитися, чуючи повні змістом і блискучі формою уваги французького вченого. 14. травня десь коло 5-ої години, відчинивши ґазету „Тан", я відчув один з найболючіших ударів: на останній сторінці найбільшої французької ґазети стояло чорним по білому: „Смерть Люї Айзенмана"...

Сказати правду, і досі мені важко писати про покійного, бо ніяк не можу звикнути до думки, що більше не побачу цю гарну постать, що цілим своїм зверхнім виглядом нагадував патриція XVI. віку, що зійшов з картини Тиціяна...

З великим сумом оповідаю українському читачеві життя і діяльність професора Люї Айзенмана, що звязав своє життя на завжди зі славянським світом. Підкреслюю „професора", бо покійний дорожив найбільше цим титулом, хоч у офіціяльних виданнях перед його прізвищем ріжні титули, посади, та ордери займали кілька друкованих рядків.

Люї Айзенман народився в 1869 р. у заможній родині в місті Гаґенав, в Альзасі, в родині, що після переходу Альзаса до Німеччини, виеміґрувала до Франції, якій залишилася вірною. Альзатське походження без сумніву вплинуло на світогляд покійного; звідси був його лібералізм у традиції 1789 року (Альзас, як відомо, грав неабияку ролю у подіях французької революції), звідси його широка толеранція до ріжних переконань, коли вони щирі, звідси також його глибокий французький патріотизм; відомо, що під цим оглядом французи з Альзасу особливо вперті.

Він був француз від голови до ніг, любив гарячо Францію, її культуру, її мову та її місію в Европі. Але це не був сліпий шовініст; ні, він мав культ великих ідей, для яких Франція в минулому принесла стільки жертв, щоб рознести по цілій Европі ідеї свободи, рівности та братерства. Айзенман був „европеєць" в розумінні XVIII. віку або так, як розумів це слово Бріян. Він цінив високо Масарика та Бенеша не тільки тому, що це були чеські патріоти, а тому, що вони були в його очах великі европейці. Недаремно книга, яку він присвятив діяльности Бенеша, носить назву „Великий Европеєць". Тому покійний мав приятелів по цілій Европі, тому він поважав Драгоманова — найбільшого українського европейця, якого твори знав...

Скінчивши славнозвісний париський ліцей Люї-Леґран, Айзенман, бажаючи присвятити себе науковій діяльности здав іспит до славної париської Еколе Нормаль Суперіяре. Та школа, що не має собі рівної у Европі, займає зовсім особливе становище у Франції. Є це вища школа-інтернат, до якої вступають з конкурсу молоді люди, що бажають потім навчати у високих школах. Це одночасно університет і семинарія, де панують найбільше суворі наукові методи у дослідах. Ряд великих учених вийшов із цієї школи, щоб кинутись у вир політичного життя, як Ерріо, Тардіє, Блюм... Існує у Франції „esprет normalien", то значить дух свободи та незалежности в наукових дослідах.

Цю школу Айзенман скінчив блискуче з титулами „доктор фільософії, д-р права та аґреже". Цей титул „аґреже" дає право у Франції навчати у вищій школі. З усіх своїх учителів у „Еколе Нормале" Айзенман із найбільшим пієтизмом згадував славного Шарля Сеньобо, нестора нинішних французьких істориків, якого імя відоме в цілому світі, як символ строгої аполітичної наукової історії. Сеньобо перший вказав молодому Айзенманові на істнування української проблеми. Свого часу, у 1913. р., Сеньобо, що сьогодні кінчає свій вік оточений найбільшою пошаною, написав гарячу статтю в обороні українців, за яку дістав навіть лист подяки від київських українців.

В останніх роках свого перебування в Ecole Normale Imperieure Айзенман почав спеціялізуватися на історії країн, німецької мови та славянських мов, тобто Німеччини з Австро-Угорщиною і з цього фаху підготовив свою професорську працю в діпсонському університеті з 1905. року. Як відомо, цей університет скінчив Бенеш, але майбутній президент не знав тоді Айзенмана, з яким познайомився щойно в 1915. році.

В 1907. році у відомій збірній історії Европи, яку видавали Лявіс і Ромто, Айзенман дав (у І-ому томі) знаменитий нарис історії Австро-Угорщини. Він вистудіював славянські мови і знав дуже добре, мабуть єдиний із французьких учених, угорську мову. Тоді Айзенман навязав наукові та політичні звязки з чехами та словаками. Він знав Масарика, історика Голя, Годжу, сьогодні голову праського уряду. Як плід цілої цієї праці появилася клясична книга „Австо-угорський компроміс 1867 року", що і тепер не має собі кращої. Складний механізм габсбурської монархії молодий французький учений розяснив в такий спосіб, що найменше втаємничений у політичні справи міг зрозуміти, куди йде подвійна монархія.

Щодо форми цієї книги, то рідко доводилося читати таку елеґантну працю, а це щось значить у Франції, де взагалі майже всі вчені пишуть добре, де вчені слідкують за стилем. Під цим оглядом покійний взагалі був суворий і витрачав чимало часу, щоб полірувати мову статтей, які приходили до його журналів

(Далі буде).

стояв осторонь від громадянської праці і не брав участи в житті рідного народу. Чому так склалось, не хочу на цьому місці вияснювати. Докину тільки те, що його брати: Корнило Червінський, б. професор школи вправ при учительській семинарії у Львові і Стах Червінський, б. судовий радник у Коломиї — були діяльними українськими громадянами. Всеж, своєї віри як знамени українства, Адольф Червінський не змінив і не перейшов на римо-католицький обряд, як дехто його посуджував.

Згадаю ще про одну подію, що я пережив з президентом Червінським, коли у передвоєнному часі ми оба, поміж іншими гістьми, були запрошені на репрезентаційний обід до краєвого маршала графа Станислава Баденього у Львові.

Ґраф Станислав Бадені мав звичай жартувати, але в його жартах була все якась поважніша думка. І в цьому випадку, граф Бадені як господар дому наблизився до президента Червінського і до мене та сказав до нас обох, що він подбав за те, щоб ми оба мали нагоду розмовитися про важні справи української політики і тому визначив мені місце при столі обіч пана президента Червінського.

На це всміхнувся през. Червінський та ми обі пішли на свої місця і ввічливо розмовляли з собою, не забуваючи про нашу рідну мову і про наші справи...

Мабуть президент Адольф Червінський визнавав національне гасло колишньої групи давніх русинів: Gente Ruthenus, natione Polonus, що вже перевелось, і мабуть з ним зійшов до гробу останній член тої групи...

Поховали його наші священики під проводом о. мітрата Олексія Базюка. Похорон був український, а польські промови...

Д-р Кость Левицький.

—o—

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

НАШ ВЕЛИКИЙ ФЕЙЛЄТОН.

З нинішнім днем розпочинаємо у великому фейлєтоні друк споминів соловецького засланця, який впродовж 7-ми літ пізнавав тайни совітського тюремництва. Автором тих споминів, колишнім соловецьким вязнем, є один із найчільніших сучасних білоруських діячів та письменників, **Францішак Аляховіч.**

Францішак Аляховіч*) походить з білоруської католицької родини виленських міщан. Народився 9. березня 1883 року, у Вильні, скінчив 5 кляс ґімназії та рік технічної школи, однак теж її не скінчив. На його нахили рішальний вплив мав мабуть той факт, що батько був членом театральної орхестри й у своїх мандрівках разом з театральною трупою — їздив разом з малим синком. Від того часу датується у Францішка Аляховіча любов до театру, яка найшла свій вислів в його переїзді до Кракова й Варшави: в обох тих містах ходив він до драматичної школи, яку скінчив у 1904 р. Після того їздив з ріжними польськими театральними трупами, аж поки заїхав до Вильна. Там осів на постійне, перекинувшись на журналістику У 1910 році зорганізував першу білоруську театральну виставу у Вильні. Як видавця гумористичного тижневика „Перкунас", потягнули його перед суд: Ф. Аляховіч утік до Галичини, де три роки гинявся з мандрівними польськими театрами, граючи у них під псевдонімом „Монвід". У 1913 році, покликуючись на амнестію у Росії з приводу 300-ліття дому Романових, він вернувся до Вильна та зголосився у прокуратора. Всеж, його зрештували та засудили на рік твердині. Підчас відсиджування кари розпочав свою письменницьку діяльність: тоді написав він свою першу песу „На Антоколі". Живу діяльність, як білоруський культурний діяч, розвинув підчас німецької окупації, займаючись головно організацією театрального життя. З того часу походить теж ціла низка дальших його пес: „На весні", „Бутрим Няміра", „Манька", „Каліcь", „Базилішк". Живе при цьому у дуже поганих матеріяльних умовинах, бо молоде громадське білоруське життя не давало ще своїм діячам ніякої змоги утриматись з своєї праці на народній ниві. Якийсь час працює у Мінську, де оживлює білоруський театр, як артист і драматург. У Минську написав кілька дальших пес: „Чорт і баба" і ін. На весну 1919 року вернувся до Вильна, де — після приходу поляків — почав редаґувати білоруський часопис „Беларусоє жильцє". Видав теж кілька збірок білоруських оповідань і ліричних віршів під псевд. Монвід.

До політики назагал не мішався. Короткий час побуту большевиків у Вильні спонукав Ф. Аляховіча до протибольшевицьких виступів у пресі, однак пізніше, коли повстала „Білоруська Громада" під проводом Тарашкевича, став її прихильником-однодумцем. Сталося це головно під впливом вісток про „білорутенізацію" на Совітській Білорусі, яка йшла рівночасно й рівнорядно з „українізацією" на Сов. Україні. Був це період т. зв. ленінського курсу, який викликував серед білорусинів у Польщі багато сильніші прихильні відгуки, ніж серед українців, дарма, що й у нас накоїв чимало лиха. Те культурницьке радянофільство, оперте на щирій вірі у спасенність совітського режіму для національного розвитку білорусинів, стало причиною виїзду Аляховіча до Совітів. Тут і розпочинається його траґедія, описана саме у споминах, що їх ми друкуємо.

Наші Читачі найдуть у тих споминах безумовно чимало схожого зі славною II. частиною трильоґії Юрченка „Пекло на землі". Особлива вартість спогадів Аляховіча — це розмірна їх актуальність: автор був на Соловках ще у 1933 році, себто зовсім недавно. Віродостойність даних, що їх подає автор, не підлягає найменшому сумніву, він іде у своїй обєктивности так далеко, що сам зазначує, під яким оглядом прийшла у совітському тюремництві поправа в порівнанні з минулим періодом, згадує теж про реформи, які прийшли згодом, вже після його виїзду з Совітів. Про всі інші вартости тих спогадів — легкий і прозорий стиль, живість, яскраві образи і т. д. — переконаються самі Читачі.

Друкуємо ті спогади, як черговий документ трагічного розчарування людини, що вірила у большевиків та була рішена з ними найльояльніше співпрацювати. Таких Аляховічів чимало, — Францішак Аляховіч належить тільки до тих нечисленних щасливців, які могли бодай своїм землякам оповісти про свої переживання і свою траґедію. Більшість його однодумців, що поїхали до Совітів з бажанням працювати на тамошньому терені для свого народу у згоді з тамошнім режімом — всі ті білоруські Тарашкевичі та українські Крушельницькі — збільшили своєю особистою траґедією траґедію міліонів, які вигинули та які живуть під совітським ярмом.

*) Гляди Максім Гарецкі: „Гісторыя беларускае літаратуры", выданьне трэцяе. Вільня. 1924.

Чи большевики підуть на уступки Японії?

ТОКІО, 1. 7. ПАТ. Аґенція Домеї повідомляє: Міністерство війни і закордонних справ затрівожені провокацією большевиків на ріці Амур. До інциденту дійшло по 24-ох годинах після заяви ком. Літвінова японському амбасадорові в Москві, що большевицькі війська покинуть острови: Сунуфа і Бальшой на р. Амур. Тому в середу 30. м. м. дійшло до бою між большевицькими та японсько-манджурськими військами. Представник японського міністерства закордонних справ по нараді преміера з міністрами: закордонних справ, маринарки і війни заявив, що уряд змагатиме зльокалізувати новий інцидент. Японський уряд зберігатиме обережне становище, доки большевицький уряд, згідно з запевненнями Літвінова, не відкличе большевицьких військ з обох островів на Амурі.

Японська преса пише, що офіційні представники в міністерстві закордонних справ, війни і в ґенеральних штабах маринарки та армії залишилися вчора у бюрах до пізної ночі. Одначе кабінету не скликували на надзвичайне засідання. „Асаґі Шімбун" повідомляє з Сін-Кінґ, столиці Манджу-Ко, що положення на р. Амур буде загострюватися так довго, доки большевики не заберуть своїх військ з островів. Преса подає теж офіційні дані про конфлікти на кордонах. Від 1935 р. дотепер було вже понад 400 конфліктів. У 1935. р. було 136 прикордонних конфліктів, з чого 88 на східнім кордоні, 22 на північнім, 8 на західнім і 19 на манджурсько-монгольськім кордоні. В 1936 р. було 203 прикордонних інцидентів.

—o—

НОВИНКИ.

— **Редакційні вісти.** З нинішнім днем розпочали літню відпустку **ред. д-р І. Німчук і д-р Михайло Рудницький.** На відпустці перебуває теж **ред. О. Кузьма.** Вернувся з відпустки **ред. І. Кедрин.** З уваги на вакаційний сезон та відізди і приїзди членів Редакції просимо всіх наших краєвих і закордонних кореспондентів і дописувачів присилати свої листи безпосередньо на адресу Редакції, а не поіменно на назвища поодиноких редакторів, бо в противному разі кореспонденції і дописи чекають приїзду адресата або мандрують за ним у світ і тратять всяку актуальність.

— **Комунікат президії Н. О. Львова.** Взиваємо всіх Вп. Членів Народньої Організації Українців м. Львова, а зокрема інтеліґенцію взяти участь у процесійному поході з нагоди Свята Евхаристії в дні 4. липня 1937. р. **Президія Н. О.**

— **Важна школа для тих, що хотять працювати для села.** Вже третій рік веде навчання Державний Рільничий Ліцей з українською мовою навчання в Черниці, повіт Жидачів. Це перший фаховий ліцей з українською мовою навчаня, а до того незвичайно потрібний для всіх, що хотять в скорому часі набути добру теоретичну і практичну підготову в агрономічній ділянці. Приймають туди кандидатів з т. зв. малою матурою, або абсольвентів 6. кляси ґімназії старого типу у віці 16—21 літ. Навчання триває 3 роки, а по скінченні ліцею абсольвенти мають право вступу на високі школи, або йдуть на посади у сільськогосподарських, кооперативних, самоврядних та інших установах. А що тепер агрономічних сил дуже треба, тож вигляди на працю по скінченні цього ліцею добрі. Вписи до ліцею тривають ще до 10. липня ц. р., а подання треба вносити до Кураторії Львівської Шк. Округи, Львів, Кармеліцька 4.; інші інформації дає або Дирекція ліцею, Черниця, почта Пісочна коло Жидачева, або „Сільський Господар", Львів Ринок 10. Дораджуємо щоби наша молодь користала конечно з цієї важної і для нас потрібної школи та звернула увагу, що вписи до неї ще тривають.

— **Нова почтова аґенція.** Від 28. червня ц. р. урухомлено в Рахині пов. Долина нову почтово-телекомунікаційну аґенцію. Телекомунікаційний відділ покищо нечинний.

— **Куратор Гадомський вже відійшов.** ПАТ повідомляє: міністр освіти проф. д-р В. Свєнтославський післав на відпустку куратора Юрія Гадомського зі Львова. Куратор Гадомський не вернеться уже по відпустці на своє становище.

— **Новий „подвиг" о. Секержинського.** Лемківська Апостольська Адміністрація має нову сторінку до своєї короткої, але вже цікавої історії. Заходом о. Секержинського, про якого поведінку та характер оповідають неімовірні історії та якого вважають чорним духом на Лемківщині, переніс, як канцлер, ще одного священика-українця в забуте Богом і людьми село і на його місце прислав кацапа. На цей раз жертвою впав **о. Михайло Фуглевич,** довголітній парох Вороблика Королівського, свідомий український народній діяч, що у своїй парохії зліквідував зовсім кацапню й русофільське назадництво. Кілька днів тому з Риманова наказали йому перебратися до Милика на самій чеській границі та передати о. Гамерському, відомому „русскому", парохію й урядування. Як відомо, Апостольську Адміністрацію створено перед двома роками на 10 літ мотивуючи тим, що вона має навернути 20 тисяч православних лемків до гр.-кат. Церкви. Досі, як це теж відомо, не навернено **ні одного,** хоч два роки минуло, а о. Секержинському, його методам і оо. Гамерським не вдасться це зробити теж ніколи. Шкода лише грошей, труду і „Вѣстей".

— **Зїзд есперантистів у Варшаві.** В днях 7—15 серпня ц. р. відбудеться у Варшаві 29. міжнародній есперантський зїзд. Цей зїзд є ювилейний, бо в цьому році минає саме пятьдесять літ від часу, коли в 1887. р. вийшла (теж у Варшаві) перша книжечка есперантською мовою. На зїзд зголосилося до цього часу 480 осіб. Між ними є 10 українців. Приїхали також японці, австралійці й папуас.

— **Влом до домівки УКТОДІ.** В ночі з 30. м. м. на 1. ц. м. до бюра УКТОДІ при вул. Потоцького 48 закралися вломники і забрали 252,03 зол. призначених на виплату допомоги інвалідам замешкалим у Львові.

— **Громовиця зі зливою** перейшла в середу 30 м. м. над Львовом. Дощ падав з малими пе-

зерами від год. 7.30 до 11. год. вночі. В деяких дільницях вода позаливала сутеринові мешкання. Також і над краєм перейшла буря, яка в ріжних околицях накоїла багато шкоди.

— **Арештування українців у Львові.** Львівська поліція перевела в ночі з 30. червня на 1. ц. м. ревізії серед українців у Львові. Підчас цього арештували [illegible] осіб. Прізвищ арештованих з огляду на цензуру не подаємо.

— **Дальші подробиці у справі убивства Закшевської.** Після арештування Казимира Хмелевича, спільника Рогозінської, слідство пішло зовсім іншими рейками, бо виявилось, що вбивники працювали в найтіснішім порозумінні, на підставі аж до найдокладніших подробиць опрацьованого пляну. Хмелевич чекав двічі на сигнал своєї спільниці. Щойно за третім разом діждався він цього сигналу і тоді, коли Рогозінська замикала в кухні двері на гачок, Хмелевич убив Закшевську ударами молотка. На його доручення Рогозінська вдушила свою жертву і заткала їй рушником уста. Добичею поділилася пара вбивників при вході на Східні Торги. Хмелевич виплатив своїй спільничці 170 зол. і віддав їй частину дорогоцінностей. Решту залишив собі. Коли поліція почала наступати Рогозінській на пяти, вона повідомила про те свого спільника, який знову дав їй відповідні поучення та загрозив „дінтойрою", якщо вона зрадить його.

— **Фризієр вимантив 600 зол. від служниці.** Якийсь Ф. Домарадський вимантив від служниці Юлії Желізної 600 зол. обіцюючи їй подружжя. Гроші були йому буцімто потрібні на уладження фризієрського заведення. Коли дістав гроші, більше не показався. Поліція почала за ним шукати.

— **Львівська хроніка.** При вул. Потоцького А. Юськевич пострілив з револьверу Бронислава Меца. Між обома були непорозуміння за дівчину. — До мешкання Ц. Аморовичевої (Романовича 20) закликали лікаря до якоїсь молодої жінки. Лікар ствердив уже тільки смерть цієї жінки. Поліція веде слідство, щоб устійнити причину смерти. — Кінду, б. урядовця кураторії привезли з Ряшева до Львова, щоб сконфронтувати його з деякими свідками. — Марія Новак (Білінських 12 а) намагалася відібрати собі життя і напилася спірту й сільного квасу.

— **Градова буря над товмацьким повітом.** Над громадами Олеша й Долина в товмацькім повіті перейшла в середу сильна градова буря. Град величини лісових горіхів накоїв багато лиха, знищивши городовину, сади і збіжжа.

— **Новий заступник начальника сусп.-політ. відділу в Тернопільщині.** Управителем політично-національного відділу тернопільського воєвідства іменували Яна Васевича б. старосту, який тепер виконуватиме теж функції начальника сусп.-політичного відділу в Тернополі.

— **Велика пожежа в Турчанщині.** Оноді вибухла в ночі пожежа в будинках Марії Ільницької в Гуснім Вижнім пов. Турка. Причини цієї пожежі невідомі. Вогонь перекинувся й на інші будинки, які стояли близько себе. Таким чином згоріло 37 мешкальних і господарських будинків. Згоріло теж кілька штук живого інвентаря. Шкоди є коло 40.000 зол.

— **Краєва хроніка.** Оноді в мешканні Мозеса Байніша в Трійці пов. Снятин вибили невідомі справники вікно, а коли розбуджений Байніш підійшов до вікна, вбили його вистрілом із кріса в голову. Покищо слідство не дало ніяких вислідів. — До костела в Миколаєві п. Жидачів вломилися злодії і вкрали золотий хрест, 2 золоті обручки, кілька срібних дрібниць та 25 зол. в готівці. — В Радимні п. Ярослав застрілився з револьвера радник міністерства освіти Станислав Новацький. Причиною самовбивства був нервовий розстрій після смерти матері.

— **Бійка шулерів із цирковцями.** Разом із цирком Станевських їздить т. зв. касино гри. Підчас гостини цього цирку в Станиславові прийшло до авантури і бійки між станиславівськими шулерами і цирковцями на тлі конкуренції. Коли шулери не хотіли вступитися з місця під цирком, прогнали їх цирковці на доручення управи цирку. Після цієї циркової інтервенції трьох станиславівських авантурників відвезли до лічниці. Станиславівське підземелля рішило пімститися за своїх товаришів і група авантурників заїхала трьома автами під ресторан Войцеховського, де обідали цирковці, счинили велику бучу, здемолювали ресторан, важко поранили власника цього ресторану, якусь Марію Земник, яка саме тоді перебувала в ресторані та 2 цирковців. Згодом бійка перенеслася на вулицю і викликала правдиву паніку серед прохожих. Край цілій авантурі поклала поліція, яка теж арештувала 4 станиславівських бандитів.

— **Наслідки протижидівського бойкоту.** Як пишуть польські часописи, до централі союзу жидівських купців у Варшаві приходять алярмові звіти з цілої Польщі про важку ситуацію жидівських купців, спричинену бойкотом. Жидівські куп. організації обчисляють, що майже 50 прц. товарів замовлених вертається з провінції з дописною від купців, що товарів не можуть викупити, бо з причини бойкоту обороти сильно змаліли, а зокрема у східних околицях торговля майже зовсім припинилася. У Варшаві оповідають, що кілька більших жидівських гуртівень на Налевках, або вже проголосили, або думають проголосити банкроцтво.

— **Горять шпихлірі під Берліном.** В Тегель під Берліном вибухла пожежа в млинарських будинках. Вогонь перекинувся за короткий час на положені близько деревляні шпихлірі, де було кількадесять тисяч тон збіжа. У дуже важкій рятунковій акції брало участь 10 пожежних сторожей. Матеріяльні страти дуже великі, хоч частину збіжевих запасів удалося врятувати. Причина пожежі покищо невідома.

— **10 дітей згинуло у вогні.** На передмісті японської столиці Токіо Асакуса вибухла пожежа, яка знищила захист для дітей. Підчас пожежі згинуло у вогні десятеро дітей.

— **Саранча в Єгипті.** Від заходу насувається до долини Нілю хмара саранчі. Єгипетська влада робить всі зусилля, щоб саранчу затримати на лінії Фука Оази Сіна. З Каїру й Александрії вислали 4 відділи метачів вогню з літаками та великі відділи механистів (пустинна сторожа). Рятунковою акцією кермує сам міністр хліборобства. Ситуація дуже важка, бо саранча продерлася місцями і осягнула вже Каїро.

—o—

Останні вісти.

БЕРЕЖАНСЬКИЙ СТАРОСТА ВІДІЙШОВ.

ПАТ повідомляє: З днем 1. липня повітовий староста в Бережанах Карло Войцеховський відійшов на становище повітового старости в Кельцах. Становище бережанського старости обняв д-р Ярош, дотеперішній староста у Пщині.

ВІДІЗД КОРОЛЯ КАРЛА ДО РУМУНІЇ.

КРАКІВ, 1. 7. ПАТ. По 11-ій год. король Карло покинув королівський замок і з президентом Мосьціцьким, марш. Сьміглим-Ридзом, великим воєводою кн. Михайлом з почотами відїхав на двірець. По дорозі і підчас відізду публика прощала короля і президента окликами, орхестра відіграла румунський національний гимн. Поїзд з королем затримався коротко в Тарнові, Ряшеві, Перемишлі та у Львові.

—o—

Дописи.

ЗБОРІВ.

„Нема українцув". Новий зборівський староста висловився так при „доборовій" комісії. Питаючи наших хлопців при бранці: „пан поляк, чи русін" — дістав відповідь: „я українець". „Сон тильно поляци і русіни, а українцув нема". Виходить, що новий староста в повіті, де є 80 проц. українського населення, належить до школи відомих наших приятелів.

—o—

Спорт.

ДОПОМОЖІМ УКРАЇНСЬКИМ СПОРТОВЦЯМ ВИЇХАТИ НА МІЖНАРОДНІ ЗМАГАННЯ ДО ПАРИЖА.

Прага, в червні.

Українці!

Старинні греки передали майбутнім поколінням гасло: „В здоровому тілі — здорова душа". Передали нам його ті, які вважали фізичне виховання не менш цінним за виховання душі; грецька молодь доказала вартість гармонійного виховання героїчними подвигами в історії своєї батьківщини.

Новітня доба вертається до старих гелленських ідеалів. Сучасне світове студентство, яке є пропагатором та реалізатором тих ідеалів, влаштовує що два роки Міжнародні Студентські Спортові Гри. Цього року відбуваються такі Гри в Парижі, підчас світової виставки, в днях 21.—29. серпня.

Центральний Союз Українського Студентства (ЦеСУС), який нарівні з представниками інших націй світу репрезентує українське студентство в Міжнародній Студентській Конфедерації (CIE), що влаштовує ці Гри, вирішив уперше вислати до Парижа українську студентську дружину копаного мяча (що саме здобула мистецтво високих шкіл Праги) та легко-атлетів.

На цих Грах збереться еліта студіюючої молоді цілого світу. Не сміє там бракувати теж представників українського студентства. Молода ґенерація світу, заступлена в Конфедерації своїм найактивнішим елементом, мусить навчитися бачити в Україні самостійного та рівноцінного партнера у міжнародньому житті. Отже, цей почин українського студентства є гідний уваги цілого Українського Громадянства.

У Празі створено Комітет, під протекторатом Акад. Проф. Д-ра Івана Горбачевського, для підготовлення виступу українських студентів на Міжнародніх Студентських Спортових Грах у Парижі.

Цей Комітет кличе: Українці, державні нації видають міліони на потреби фізичного виховання своєї молоді, на розбудову спортових грищ, стадіонів, басейнів і т. п. Кожний розумний видаток приносить користь. У спорті матеріяльні видатки приносять вартості у формі повстання духово й фізично сильної молоді та величезної пропаганди ідеї, яку ця молодь репрезентує. Сьогодні спорт — це найдешевший та одночасно найприступніший чинник міжнародньої масової пропаганди. Це дійсність, якої заперечити не можна й яка для недержавної нації має подвійно важливе значіння. Згадаймо хоч те, що сучасна преса та радіо-передача посвячують щораз більше місця і часу спортовим подіям.

Кожний українець мусить служити Визвольній Ідеї Української Нації. Перед цією Ідеєю має кожний свої зобовязання. В сучасний мент одним із проявів цих зобовязань є вислати українську студентську спортову делеґацію на міжнародні Гри до Парижа. Кожний з нас мусить допомогти, в міру своїх матеріяльних можливостей, пожертвою до виступу нашого студентства на міжнародньому полі.

Підписані члени Комітету сподіються, що цей їх заклик знайде відповідний відгук в серцях Українського Громадянства та тим уможливить нашим спортовцям гідно змагатися і перемагати на Славу України.

Проф. Д-р Іван Горбачевський.
Інж. О. Гайдай, Д-р М. Галаган, Д-р М. Гончаренко, М. Якубовський, В. Марунян, В. Яхно, М. Антонович.

Гроші просимо слати складанкою ПКО на конто Кооп. Банку „Дністер" у Львові ч. 143.961, ч. вкладу 18016, з дописною на УВС.

УКРАЇНА (КОМБ.) — СВІТЕЗЬ

В неділю 4. ц. м. відбудеться на грищі Світезі, кінець вул. Мартина (доїзд трамваями 10 і 9) товариський метч комбінованої дружини України з А-клясовою Світезю.

Початок метчу в год. 5.15 пополудні.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Гарт — КПВ. 2:4. 29. м. м. розіграв Ц-клясовий У. С. К. Гарт (Здолбунів) товариські змагання з А-клясовим К. П. В. (Здолбунів) програючи 2:4. Гра велася весь час отверта, в живім темпі і до 75 хвилини з вислідом 2:2. Один кікс оборонця привів страту 3 воріт і в останніх хвилинах четвертих воріт. У 10 хвилині необставлений лівий лучник КПВ з кількох метрів стріляє не до оборони, в пару хвилин потім за руку оборонця КПВ, Гарт вирівнує з карного стрілу. Автором був С. Семенюк. До перерви вислід 1:1. По перерві в 58 хв. стріляє КПВ другі ворота, а в 75 хв. Гарт по наріжнику вирівнює з підворітнього замішання ефектовним стрілом І. Якубчика. Здається, що реміс вдержиться до кінця гри, але на жаль так не сталося, кікс „Кота" і КПВ веде 3:2. У великій мірі в програній завинили „новички" помічники, котрі на тренінгах не зле списувались, але на метчі потратили голови так, що воріт Гарту боронило не 6 а 4 гравців. З Гарту на тім метчу вирізнилися своєю грою у нападі лівий лучник, чільник, правий крайник, з помочі середущий помічник і оборонці з воротарем, але популярний і твердий „Кіт" тепер у слабій формі. Склад Гарту: Циркалюк. Якубчик І. Михалюк; Семенюк І, Семенюк ІІ, Спіридонів; Семенюк ІІІ, Семенюк IV, Федорчук, Солтис, Якубчик ІІ.

Прогулька У. С. К. Гарт до Почаєва. В днях від 10. до 12. липня улаштовує У. С. К. Гарт прогульку до Почаєва для членів і симпатиків клюбу. Вимарш у 5 годині зі Здолбунова 10. ц. м. через Дубно до Кремянця. Нічліг буде в мурах монастиря. На торжественній вечірні будуть всі учасники прогульки. 11. ц. м. вимарш з Кремянця до Почаєва. Оглядини Почаєва 11. і 12. ц. м. По Службі Божій вимарш до Здолбунова. До цього часу зголошено понад 150 учасників. Прогульку веде п. М. Качанівський, голова УСК. Гарт, Здолбунів. Зголошуватись можна до 8. ц. м. у п. М. Качанівського. Адреса: Здолбунів, вул. Острівська ч. 1.

Всі три чеські дружини виеліміновано з Мітропи. В Будапешті відбулись треті вирішні змагання між Адмірою і Спартою тому, що у Відні дали перші змагання вислід 1:1, а в Празі 2:2. У третім метчу виграла зовсім заслужено Адміра 2:0. Також Віенна перейшла до чергової рунди Мітропи, перемагаючи у третім вирішнім метчу Янг Фельовс 2:0. Таким чином у дальших грах Мітропи братимуть участь всі три австрійські дружини, тоді коли чеські всі три: Славія, Спарта і Простейов відпали.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ТОРГОВЛЯ І ПРОМИСЛ, ч. 13 (67) з 1. липня ц. р. Зміст: „Все, тільки не спілки“ (інж. А. Мілянич). — Виховуймо покупців! (В. Паламар). — Торговля зіллям (З. К.вич). — Нар. Торговля й українське купецтво. — „Польска Ґосподарча“ про кооперативну і приватну торговлю. — З нашого життя (Бучач). — З життя польських купців (Ухвали соймику польського купецтва Сх. Галичини). — Швидке темпо повертання польських кас безвідсоткового кредиту, а в нас застій). — Ріжні вісти. — Детайлічна торговля в Німеччині (Відчит проф. Ерліха в Пром. Торг. Палаті). — Огляд фахових пер.одиків. — Відповідальність за податки у світлі податкової ординації (д-р І. Гриняй). — Податковий календарець на липень. — Ринок і ціни.

НОТИ:

Музичні твори Я. Кишакевича С. П. ч. 18. „Наша Дума“ і „Заповіт“ (на м.ш. хор) Львів.

Вороний-Ярославенко: „Коли ти любиш рідний край“. Музична Накладня „Торбан“ у Львові ч. 290.

Шумить гуде — народ. пісня укл. Я. Смеречинського.

Через сад — сольовий терцет укл. Я. Смеречинського.

Мойсей — уривок 10. пісні на муж. хор. Слова І. Франка, муз. Я. Смеречинського.

З. Лисько: „**Пісня Хліборобського Вишколу Молоді**“. Бібліотека „Хліборобська Культура“.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Мол. Театр „Заграва“ під арт. пров. В. Блавацького.

ПЕРЕМИШЛЯНИ:

2. VII. Т. Шевченко.
3. VII. Трафіка пані генераловоі.
4. VII. Голгота.
5. VII. Земля (Стефаника).
6. VII. Муравлі.

Театр прийме в молоді панночки. Зголошення з фотографією і коротким життєписом слати на згадану адресу.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

НАДВІРНА:

2. VII. Ніч під Івана Купала.
3. VII. Під курателею.
4. VII. Довбуш.

З Надвірної іде Театр до Биткова, Делятина, Микуличина і Ворохти.

Великий Театр:

Пятниця, 2. VII. год. 8. Виступ Театру Атенеум „Школа жінок“ із Ст. Ярачом.

Субота, 3. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Возьний і міністр“ із Ст. Ярачом.

Неділя, 4. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Возьний і міністр“ із Ст. Ярачом.

КІНА.

АПОЛЬО: „Королівський вальс“ із Віллі Форстом.
АТЛЯНТИК: „Король пропащих“.
ВАНДА: „Багряний цвіт“, „Малі герої“.
ҐРАЖИНА: „Замах у засніі“, „Твоя це тайна кохання“.
ЕВРОПА: „Дама з портрету“.
КАСІНО: „Посвята“ із Роб. Тейльором і Варварою Стенвік.
КОПЕРНИК: „Данило Бун“ (Джордж О' Брайн), „Кохай і не плач!“
МАРУСЕНЬКА: „Закаменілий ліс“ „Пожірне подружжя“.
МЕТРО: „Ванеса“. „Жінка чи секретарка“.
МІРАЖ: „Роберта“, „Гарольд Льойд як боксер“.
МУЗА: „Дінке“, „Клопоти спортовця“.
ПАЛЯС: „Бен Гур“
ПАКС: вечірний.
ПАН: „Генерал Суттер“
РАЙ: „Страшний двір“.
СВІТ: „Пімста Джова Ельмана“ та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Поворот Франкенштайна“ і ревія.
ТОН: „Легія затрачених“.
УТІХА: „Нинішні часи“ і ревія.
ХИМЕРА: „90 хвилин постою“, Гарі Піль.

ФОТОПЛЯСТІКОН
(пл. Марійська 5).
„Сицилія“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 2. липня 1937.

БЕРЛІН (357) 17.00 Скрипка, форт., 18.00 Вечірній гомін, 21.00 Розр. музика, БІЛГОРОД (437) 21.30 Арії та пісні, БУДАПЕШТ (550) 12.05 Вок. концерт, 14.20 Концерт симф. орх., 18.30, 19.00 Циг. музика, 20.00, 21.00 Бутікаса твори, ВІДЕНЬ (507) 12.00, 13.10 Розр. концерт, 17.25 Спів, 19.25 Веселі змагання, квартет сол., 22.20 Клявесинові концерти Баха, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР (157) 15.15 Діточі пісні, 16.00, 22.30 Розр. музика, 18.00 Концерт естонського акад. хору, КОШИЦІ (259) 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО (369) 17.15 Танк. музика, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Пісня роман“ оп. Комятія, МІНХЕН (405) 16.15 Солісти, 20.00, 21.00 Вечір нім. музики, ПРАГА (470) 14.00 Давні нім. пісні у супр. ґітари, 17.10 Квінтет ес-дур Двожака, 19.10 „Радуз і Магудена“ суіта Сука у вик. фільг. орх., 19.40, 20.00 Нар. пісні, 20.10 Хор, 20.55, 21.00 Концерт фільг. із наг. роковин битви під Зборовом, РАДІО ПАРІ (1648) 13.15, 17.45, 19.00 19.30, 20.30, 21.00, 21.30, 22.00 Спів; 14.30, 15.00 Театр Уяви, 17.30 Форт. ресітель Колети Гево, 19.15 Скрипка, РИМ (421) 17.15 Камер. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, ШТУТҐАРТ (523) 21.15 „Парис і Олена“ оп. Глюка.

Субота, 3. липня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Пісні молоді, 20.00, 21.00, 22.00 „Дочка полку“ ком. оп. Доніцетія; БІЛГОРОД 19.50, 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.30 Фортепіян, 21.20 Муз. пародії; 22.30 Циган. музика; ВІДЕНЬ 16.25 Хор, 19.25, 20.00, 21.00 „Весна“ опер. Штравса, 21.40 Бетовен, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Муз., 18.00 пл., 19.00 Розр. музика; 22.30 Соната ес-дур Гайдна; КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття, 17.40 Мадяр. нар. пісні з циган. орх.; МІЛЯНО 17.15 Розр. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія, 22.30 Розр. музика, 23.00, 24.00 Танкова музика; МІНХЕН 13.15 Концерт орх., 14.20 Розр. музика, 15.20 „Муз. листівки“, 18.00 Вес. музика, 21.10, 23.00—24.00 Танк. музика, ПРАГА 12.35 Концерт, 15.10 Остан. пробоєвики, 19.15, 20.00 Розр. музика, 22.35, 23.00 Джезова музика, РАДІО ПАРІ 12.00 12.30, 13.45 Орх. концерт, 13.15 Спів. реч., 17.00 Легка музика, 19.45 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, 23.00, 24.00 Танк. музика, РИМ 21.00, 22.00, 23.00 „Сила долі“ оп. Вердія, 24.00 Танкова музика.

Ширіть наш часопис!

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО

Пятниця, 2. липня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ран. денник, 7.10 Муз. з пл., 11.57 Сиґнал часу; 12.03 Полудн. денник; 12.15 Вимки з фільми „Парада любови“ плити; 12.20 Комунікат львів. Рільничої Палати; 12.25 Концерт; 13.55 Легка і популярна музика з пл.; 14.35 „Троха пісні, троха слова“, скринька для дітей; 14.55 Львів. біржа; 15.00 З балетової музики, гр. пл.; 15.35 Львів. біжучі вістки; 15.45 Госп. вістки; 16.00 Розмова з хорими; 16.15 Концерт солістів; 16.45 Репортаж з Паризької Вистави; 17.00 Концерт орх. варш. Фільг.; 17.50 „Модерне“ гутірка; 18.00 Турист. інформатор; 18.05 Істор. марші — пл.; 18.30 „Моди“ — гутірка; 18.40 Завтрішня програма; 18.45 Льов. спорт. вістки; 18.50 Актуальна гутірка; 19.00 Камер. концерт Ф. Шуберта; 19.50 Спорт. вістки; 20.00 „Вблакитний плащ“ муз.-літер. авдиція; 20.45 Вечірн. денник; 20.55 Актуальна гутірка; 21.00 Танк. музика; 21.45 „Рибацькі образки“ відчит; 22.00 Вок. концерт; 22.50 Остан. вістки веч. денника, Метеор. вістки, Огляд преси; 23.00 Танк. музика з пл.; 24.00—1.00 Концерт.

Субота, 3. липня 1937.

6.15 Ранішня пісня; 6.18 Руханка; 6.38 Музика з пл.; 7.00 Ранш. денник; 7.10 Авдиція для новобранців; 7.35 Музика з пл.; 11.57 Сиґнал часу; 12.03 Полудн. денник; 12.15 Хлібороб. скринька; 12.25 Популярн. концерт; 14.00 Концорт бажань; 14.53 „Наша програма“; 15.00 Концерт бажань; 15.45 Госп. вістки; 16.00 Вес. авдиція для дітей: Кошик сміху; 16.30 Концерт солістів, спів, муз.; 17.00 Орх.; 17.50 Єжів і долина Сероги“ гутірка; 18.00 Суспільна гутірка; 18.05 Пфіцнер — пл.; 18.25 Актуальна гутірка; 18.40 Завтрш. програма, 18.45 Спорт. вістки; 18.50 Актуальна гутірка; 19.00 Легка музика, 19.40 Актуальна гутірка; 19.50 Спортові вістки; 20.00 Авдиція для поляків за границею: „Остра Брама“; 20.45 Вечірн. денник; 20.55 Перегляд хлібороб. видавництв; 21.05 Хор ревелерсів; 21.35 Поет. новини; 21.50 Китиця мельодій Беноцького; 22.50 Остан. вістки вечірн. денника, метеорол. комунікат, огляд преси; 23.00 Іпполітов Іванов: Кавкаські нариси — пл.; 23.10 „Боксер і поет“ монол.; 23.20 Танк. музика з пл.; 24.00—1.00 Орх. концерт

БІРЖА.

Купно-продажа: Бельґи бельґ. 89·23, 89·80, Доляри американські 5.29·00, 5.26·50, доляри канад. 5.28·00—5.25·50. Фльорени гол. 290·97—289·25, Франки фр. 23·67—23·53, Франки швайцарські 121·10—120·30, Фунти англ. 26·14—25·98, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·20—17·40, Кор. дан. 116·69—115·85, Кор. норв. 131·38—130·40, Корони шв. 134·83—133·85, Ліри італ. 23·30—22·70, Марки фінлянд. 11·57—11·30, Марки нім. 132·10 — 130·00, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·09—25·85, Марки нім. срібні 143, 141.

Акції.

Банк Польський 99·75, Цукор 18·25 Лільпоп 46·—. Стараховичі 28.
Тенденція вдержана.

Папери.

Інвест. 1 ем. 64·00, 2 ем. 64·75, серія непот. 5 проц. поз. конвер, 59·50, 4 дол. 37·50, 37·00, консолід. 53. 53·25. 51·88, 52·50, 2 ост. дрібні.

Збіжжя.

Львів, дня 30. червня 1937.

Пшениця одностайна черв.	29·00—29·25
Пшениця збірна червона	28·00—28·25
Пшениця одностайна біла	28·75—29·00
Жито шт. I.	26·25—26·50
Жито шт. II.	26·00—26.25
Ячмінь одн.	25·75—26·00
Ячмінь на кл.	24·25—24·50
Ячмінь паст.	23·25—23·50
Овес шт. I. незад.	27·75—28·00
Овес шт. I. А. легко зад.	27·00—27·25
Овес шт. II. незад.	27·00—27·25
Овес шт. II. А. легко зад	25·75—26·25
Гречка на жниво	28·50—29·00
Лубінь синій	17·50—18·00
Крупи греч.	46·00—48·00
Мука пшен. разова до 0·95 %	31·50—32·00

Інші курси незмінені.

ОПОВІСТКИ.

Ольга Пеленська і Володимир Ленець, лікар, замість окремих повідомлень про своє вінчання, яке відбулося 26. VI. 1937 у Комарні, складають 25 зол. на викуп до „Українського Городу“. 1237

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і povinnвах	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10.